

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

ZDRAVOTNĚ SOCIÁLNÍ FAKULTA

Projekty Adopce na dálku v České Republice

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vedoucí práce:

Mgr. Monika Měrotská

2007

Vypracovala:

Jana Boušková

Abstract

The sense of my written bachelor work consists in describing aspires to improve the life conditions of poor children throughout the world. Poverty as a global problem of the present world especially in developing countries and forms of concrete help are indicated in my work.

„Child’s Sponsorship Programme“ – it is the main project of this help. It means that donor (or a group of donors) chooses a concrete child in need and by means of allowances enables him (her) to acquire the education. For the benefit of poor children are paid for instance school-fee, school uniforms, educational materials, travelling money to schools, medical care, sometimes even food etc. The support is not anonymous - donor and child are in contact. They write letters to each other and there is also a possibility to visit donor’s child in his (her) country. These forms of help are provided for orphans and children of incomplete or numerous families.

The Czech non-governmental, non-gainful and voluntary organizations operating in the field of this help and cooperation are described in my work. These organizations are aimed at the improvement of children’s education and quality of life in general. They organize public meetings and cultural events concerning life in many developing countries and they work as multicultural centres. Some of them have also charitable character.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Projekty Adopce na dálku v České Republice“ vypracovala samostatně a použila jen pramenů, které cituji a uvádím v příložené bibliografii.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce fakultou, a to v nezkrácené podobě, elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích.....

.....

Podpis studenta

Poděkování

Na tomto místě chci poděkovat především Mgr. Monice Měrotské za inspirující a příkladné vedení při vzniku této práce. Velký dík patří také mým blízkým za jejich pomoc a podporu.

Obsah

Úvod.....	6
1. Současný stav.....	7
1.1 Rozvojová pomoc.....	7
1.2 Rozvojová pomoc České republiky.....	8
1.3 Konkrétní pomoc chudým dětem.....	9
1.3.1 Chudoba.....	9
1.3.2 Děti a chudoba.....	10
1.3.3 Pomoc chudým dětem.....	11
1.4 Co je adopce na dálku.....	12
1.4.1 Výběr dítěte a jeho dohled.....	12
1.4.2 Doba podpory dítěte.....	13
1.4.3 Kontakt s dítětem.....	13
1.4.4 Finanční náklady.....	14
1.4.5 Průběh adopce.....	15
1.4.6 Doprovodné projekty.....	16
1.5 Nevládní neziskové organizace.....	17
1.5.1 Důvěryhodnost organizací.....	17
1.5.2 Sdružení Česká katolická charita (SČKCH).....	18
1.5.3 Arcidiecézní charita Praha (ADCH Praha).....	19
1.5.3.1 Další současné projekty rozvojové pomoci.....	21
1.5.3.2 Prezentace Adopce na dálku® v ČR, nabídka pro zájemce a „adoptivní“ rodiče.....	22
1.5.4 Diecézní charita Hradec Králové (DCH HK).....	22

1.5.5 Diecézní charita ostravsko – opavská (DCHOO).....	23
1.5.6 Diecézní charita v Plzni (DCHP).....	23
1.5.7 Oblastní charita Znojmo (OCHZ).....	24
1.5.8 ADRA.....	24
1.5.9 Humanistické hnutí.....	25
1.5.10 Kampaň lidské podpory (KLP).....	26
1.5.11 Humanitas Afrika.....	27
1.5.12 pro-Contact.....	28
1.5.13 Nadační fond Inka (NF Inka).....	28
1.5.14 Člověk v tísní.....	29
2. Cíle práce a hypotézy.....	30
3. Metodika.....	31
4. Výsledky.....	32
5. Diskuse.....	47
6. Závěr.....	52
7. Seznam použitých zdrojů.....	53
8. Klíčová slova.....	56
9. Přílohy.....	57

Úvod

„Dej člověku rybu a nasytíš ho na den. Nauč člověka rybařit a nasytíš ho celý život.“

(Čínské přísloví)

Téma adopce dětí v rozvojových zemích je mi velmi blízké. Myslím si, že pomáhat tam, kde je to potřeba, by měl každý člověk, který jen trochu může a je jedno, jakým způsobem.

Rozhodla jsem se zaměřit svojí pozornost konkrétně na možnost adopce dětí na dálku v rozvojových regionech.

Jsem přesvědčená o tom, že lidé si musí pomáhat, zejména ve vztahu silnější – slabšímu. Za jednoznačně nejslabší v lidské společnosti považují děti. Jejich bezbrannost je potřebné chránit už jen z toho důvodu, že na dětech jsou závislá budoucí pokolení lidského rodu. Proto je nutno usilovat o to, aby dětem byla zajištěna náležitá výchova, systém vzdělání a v neposlední řadě důstojné životní podmínky.

V této práci se budu zabývat pomocí chudým dětem převážně z rozvojového světa k dosažení vzdělání a k zajištění lepších podmínek pro život. Cílem je shromáždit fakta o českých nevládních neziskových organizacích, které se specializují na pomoc v dané problematice a dále zjistit povědomí veřejnosti o těchto projektech. Popíšu obsah a význam rozvojového projektu tzv. adopce na dálku, o kterém si myslím, že je velmi účinný. Nastíním důvody a možnosti, proč a jak chudým dětem pomáhat.

Chudé děti, které žijí v zemích, kde školský systém je nedostatečně financován státem a rodiče těchto dětí si z různých důvodů nemohou dovolit platit školné, by měly být podporovány tak, aby jim vzdělání bylo umožněno. Zároveň i v zemích, kde je školství bezplatné, je někdy velmi složité, aby dítě mohlo chodit do školy. Problém se týká zejména rozvojových zemí, ale dnes víme, že se objevuje i v dalších částech světa.

Toto téma jsem si vybrala proto, že této problematice byla zatím věnována jen malá pozornost a domnívám se, že ještě nebyla na naší fakultě nijak zpracována.

1. Současný stav

1.1 Rozvojová pomoc

Rozvojovou pomoc lze stručně charakterizovat jako činnost, která směřuje k pozvednutí úrovně v rozvojové zemi. Jejím cílem je omezit chudobu, prosazovat demokracii, lidská práva a sociální spravedlnost. Snaží se přispět k začlenění rozvojových zemí do světového hospodářství.(21)

Existují 3 základní typy rozvojové pomoci. Bilaterální, multilaterální a pomoc od soukromých subjektů.

Dvoustranná pomoc – bilaterální pomoc znamená, že vláda jednoho státu poskytne pomoc druhému státu nebo nevládní organizaci, která působí na daném území. Pomoc – podpora může být ve formě finanční půjčky, grantu (nevratné dotace) nebo investice na smysluplné projekty. Stát, který pomáhá, si sám volí podmínky, za kterých se pomoc uskuteční. Je zvykem, že bohatší si vybírají ty země, s kterými mají historické souvislosti. Většinou bývalé koloniální velmoci podporují ty země, na jejichž území v době kolonialismu působily. Je možno uvažovat tak, jakoby bohaté státy chtěly napravit křivdy a viny, které v minulosti páchali na „svých“ koloniálních, násilně zabraných územích.

Mnohostranná pomoc – multilaterální, je záležitostí mezinárodních organizací, institucí a agentur. Mezi největší a nejdůležitější patří: Mezinárodní měnový fond, skupina Světové banky, Organizace pro průmyslový rozvoj a další. Opět se jedná se o finanční půjčky, granty, investice.

Pomoc od soukromých subjektů - do tohoto typu pomoci nezasahují jednotlivé státy ani mezinárodní činitelé, ale např. právnické osoby nebo nevládní neziskové organizace.(17)

1.2 Rozvojová pomoc České republiky

V České republice se program oficiální rozvojové pomoci začal obnovovat v polovině 90. let. Její činnost spadá pod ministerstvo zahraničních věcí, velmi důležitým poradním prvkem je Rozvojové středisko při Ústavu mezinárodních vztahů. Středisko má

za úkol posuzovat programy a projekty zahraniční rozvojové pomoci. Česká Republika provádí a poskytuje zahraniční rozvojovou pomoc (ZRP) na dvoustranném i mnohostranném základě.

V loňském roce bylo vybráno 8 zemí, na které se pomoc soustředí prioritně (Angola, Zambie, Vietnam, Mongolsko, Jemen, Moldávie, Bosna a Hercegovina, Srbsko a Černá Hora). Se zeměmi máme víceméně dobrou tradici vztahů a historické souvislosti. Předpokládají se u nich dobré podmínky pro export českých výrobků.

Koncepce ZRP ČR na období 2002-2007 vychází vstříc nestátním subjektům. Za své partnery v oblasti rozvojové pomoci prohlásila nevládní organizace, soukromý sektor, odbory, akademickou obec, média a církve.(17)

1.3 Konkrétní pomoc chudým dětem

1.3.1 Chudoba

Chudoba je mnohorozměrný světový fenomén. Není jednoduché ji definovat ani určit její příčiny. Víme však, že vychází z přirozené nerovnosti mezi lidmi a vyznačuje se nedostatkem prostředků pro zajištění základních životních potřeb.

Příčiny mohou být zjednodušeně určeny buď vnějšími nebo vnitřními vlivy. Vnější vlivy jsou způsobeny například důsledkem války, neúrody a z toho vyplývajících hladomoru, živelné katastrofy nebo neefektivního ekonomického, sociálního či politického systému. Technický pokrok, který již delší dobu a stále více nahrazuje lidskou práci stroji a globalizace světové ekonomiky, nese značně negativní dopad na určité sociální skupiny. V nevýhodě jsou zejména nekvalifikovaní dělníci, ženy, osamělé matky, mladí lidé bez patřičného vzdělání či praxe, lidé handicapovaní, staří lidé, etnické menšiny, imigranti. Vnitřní vlivy příčiny chudoby jsou lidská selhání, jako sociopatologické závislosti, zadluženost, nedostatek vůle, nízká morálka, nezodpovědnost nebo lenost.

Téměř všechny státy subsaharské Afriky vstoupily do devadesátých let více oslabeny – hlavně ekonomicky, ale v mnoha případech i sociálněpoliticky. Obecně lze říci, že subsaharská Afrika je dnes regionem, který není schopen zajistit svým obyvatelům

dostatek obživy, splnit závazky vyplývající z vnějších finančních obligací nebo uhradit dovozy nutného zboží, ochránit své populace před různými formami bezpečnostních služeb apod.(12)

Do chudoby se buď člověk narodí a nebo do ní může vstoupit v průběhu života. „Rowntree v roce 1901 napsal, že zejména ve třech obdobích životního cyklu je člověk nejvíce ohrožen chudobou. A to: 1. v dětství, 2. během rodičovství a 3. ve stáří. Je to dáno poklesem příjmů (rodičovství a přeneseně dětství) či záměnou mzdy získávané na trhu práce starobním důchodem (stáří).“ Domnívám se, že i po více než sto letech, je Rowntreeho tvrzení stále aktuální.

Život v bídě v sobě nese velká zdravotní rizika, chudí lidé často bydlí v oblastech s devastovaným životním prostředím. Mají problémy s dostupností kvalitní vody, čerstvých potravin, hygienických zařízení, zdravotnictví, adekvátního bydlení, vzdělání a informací. Strádání doprovází zdravotní komplikace, kratší průměrná délka života, vyšší úmrtnost dětí, negramotnost apod. Nezanedbatelný není v chudých oblastech ani problém kriminality. Obyvatelé těchto chudých zemí musí čelit mnoha problémům, které jim znesnadňují a mnohdy i znemožňují život. Nemohou vlastním přičiněním uspokojovat své základní lidské potřeby, a toto smutné krédo je neseno z generace na generaci. Chudoba není jen otázkou moderní doby, ale sahá hluboko do lidské historie.(16)

1.3.2 Děti a chudoba

Dítě, které žije v rodinném prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením nebo je ohrožené sociálně patologickými jevy, je dítě sociálně znevýhodněné. (24)

Bída poznamenává mimo rodiče samozřejmě také děti. Narodí-li se dítě do chudé rodiny, nese pak břemeno chudoby společně s rodiči a nemá šanci poznat bezstarostné dětství. Chudí lidé často nejsou seznámeni s tím, jak preventivně zabránit početí dalšího dítěte, někde jim omezit plození dětí nedovolí jejich náboženská či etická přesvědčení, kulturní zvyklosti. Rodiny se tak stávají početnějšími, při čemž každé další narozené dítě s sebou přináší pokles životní úrovně. Zejména tedy v početnějších nebo neúplných rodinách vzniká pak velký problém, z kterého může vyplývat zvyšující se negramotnost

populace, protože vzdělání je pro ně finančně nákladné. Již od útlého věku jsou mnohde děti nuceny pracovat, pomáhat tak rodičům zajistit alespoň základní obživu a na navštěvování školy jim nezbývá čas ani peníze.

Vzdělání je považováno za nástroj společenského vzestupu. Pomáhá mladým lidem osvojit si potřebné znalosti, schopnosti a dovednosti, a tím získat větší šanci vystoupit z bludného kruhu bídy.(16)

Zpřístupnění vzdělání širokým vrstvám může být hlavní cesta z africké chudoby. Není sice krátká a neproběhne skokově, ale je nejkratší, protože je úzce propojená s lidmi. Nejde pouze o fakt, že vzdělání zvyšuje příjem Afričanů, protože lidé pracují produktivněji. Za ještě důležitější se považuje vliv vzdělání na chtěný počet dětí, na schopnost začlenit budoucnost do svého rozhodování a aktivněji přistupovat k životu.(4)

1.3.3 Pomoc chudým dětem

Ve své práci jsem prozatím nastínila problém chudoby a obecně typy rozvojové pomoci. V následující části budu popisovat projekt, který se zabývá pomocí chudým dětem k dosažení vzdělání, konkrétně projekt „**adopce na dálku**“. Předpokládá se, že vzdělané děti budou jednou chtít mít také vzdělané děti a ty se postupně stanou sami nositeli rozvoje.(5) Svou povahou projekt můžeme zařadit do typu rozvojové pomoci od soukromých subjektů.

1.4 Co je adopce na dálku

Adopce na dálku je projekt neziskových organizací, který pomáhá konkrétnímu dítěti k dosažení vzdělání. Pomoc může směřovat buď od jednotlivce nebo od skupiny

dárců (přátelé, rodina, škola, třída, organizace, firma, pracovní kolektiv apod.). Už z názvu vyplývá, že adopce na dálku neznámá, že by podporované dítě bylo v blízkosti dárce. Stručně řečeno, dárce finančně sponzoruje chudé dítě, které díky jeho vynaloženým prostředkům může chodit ve své zemi do školy. Děti jsou totiž mnohdy v tak tíživé životní situaci, že jim jejich rodina ani blízcí nemohou poskytnout vzdělání, základní péči a často ani dostatek jídla.

Většinou to jsou děti z početnějších či neúplných rodin nebo sirotci. Typ této pomoci je dlouhodobý, adresný a účinný. Poskytuje dítěti vzdělání, které nenarušuje jeho kulturní zvyklosti. Organizace zde vystupuje jako prostředník mezi chudým dítětem a dárce.

Velká většina projektů adopce na dálku vznikla z podnětu českých cestovatelů/dobrovolníků, kteří v dané zemi žili. Tamější situace jim nebyla lhostejná a po svém návratu se rozhodli přispět k řešení problémů právě touto cestou.(5)

1.4.1 Výběr dítěte a jeho dohled

Výběr dítěte má na starosti koordinátor, který působí v místě, kam vynaložené prostředky mají směřovat. Je tedy obeznámen se situací dítěte a ví, co dítě potřebuje. Ve výběru mu mohou pomáhat tamější učitelé ve školách, sociální pracovníci, shromáždění obcí nebo ustanovené rady komunit, kteří zároveň dohlíží na školní docházku, prospěch a celkový psychický i fyzický stav dítěte. Koordinátor má zároveň za úkol sledovat a zaznamenávat účetnictví k poskytnutým prostředkům. Organizace, které na místě nepůsobí přímo, mají uzavřenou smlouvu s kvalitní partnerskou organizací, která na místě je, zná tedy prostředí, na kterém operuje a zodpovídá za bezproblémový průběh projektu. Podmínkou pro zařazení dítěte do projektu je chudoba a fakt, že dítě nemůže z finančních důvodů chodit do školy. Předpokladem je také politická stabilita oblasti.

Nepřípustná je ve výběru diskriminace z hlediska pohlaví, náboženství nebo kasty. Nutno podotknout, že s adoptí musí souhlasit rodiče dítěte (často sami negramotní), těm je potřeba vysvětlit důležitost vzdělání jejich dětí. Ve velké většině případů rodiče s adoptí souhlasí.(5)

1.4.2 Doba podpory dítěte

Doba, po kterou bude dárce dítě podporovat, závisí vždy na dárci. Měl by to však být minimálně jeden rok, proto se potřebné částky uvádějí většinou na dobu jednoho roku. Ten, kdo má dobrou zkušenost s fungující adopcí na dálku a finanční možnosti mu dovolují podporu realizovat, může ve sponzorování pokračovat do té doby, než dítě získá určitou kvalifikaci a je schopno samo se o sebe postarat (ideální stav). Je však nutné, aby dárce, který nemůže v příspěvcích pokračovat, včas uvědomil organizaci, která se pokusí rychle najít náhradního dárce (doporučená výpovědní lhůta bývá 2 - 3 měsíce). Pro případ, že by se dárce nepodařilo najít dostatečně rychle, existuje tzv. rezervní fond, z kterého je hrazeno školné, než se najde nový dárce, aby dítě nemuselo docházku do školy přerušit. Ukončení adopce může nastat také tím, že se rodina s dítětem odstěhuje a komunikaci s ním není možné dále udržovat nebo pokud dítě nechce dál chodit do školy (nezvládá učivo, najde si práci, založí rodinu). Ve výjimečných případech se s adopcí přestává, když rodina dítěte vážně poruší pravidla projektu nebo dojde ke zlepšení finanční situace rodiny.

(5)

1.4.3 Kontakt s dítětem

V projektu adopce na dálku je vytvořen osobní vztah dítě – dárce. Tento vztah organizace pojmenovaly vztah dítě – rodič. Adoptivní rodiče jsou minimálně dvakrát za rok informováni o tom, jak se dítěti daří. Poštou jim přijde vysvědčení o jeho prospěchu s dopisem od dítěte a jednou za rok jeho aktuální fotografie. Děti si psaním dopisů osvojují vyjadřovací a jazykové schopnosti. Malým dětem s tím pomáhají tamní sociální pracovníci. Komunikace probíhá většinou v úředním jazyce státu, ve kterém dítě žije. Je-li někdo nedostatečně jazykově vybavený, lze organizaci požádat o překlad. V některých zemích je možné si s dětmi dopisovat častěji. Neplatí to o zemích, kde je špatná síť infrastruktury, která komunikaci velmi ztěžuje. Dopisy se posílají po koordinátorovi přímo do cílené země, protože lidé ve vesnicích si často nemohou dovolit platit P.O. Box. Další možnost je, poslat dopis po koordinátorovi, který se chystá danou zemi navštívit. Stejnými způsoby je

možno poslat dítěti i drobný dárek, v tomto případě je však nutno uvažovat o tom, aby dar neprobudil v ostatních dětech závist, proto posílání dárků není tolik žádoucí. Vhodné je posílat s dopisem např. fotografie, obrázky nebo drobnosti, které se vejdou do obálky. Dítě je možné na vlastní náklady i navštívit. Nelze však pozvat dítě do České republiky, protože by mohlo prodělat kulturní šok (vyjma evropských států, kde bývají výměnné pobyty naopak organizovány).(2)

1.4.4 Finanční náklady

Vybrané prostředky se neposílají rodině dítěte, ale na účty partnerských organizací nebo pověřených pracovníků, kteří pravidelně veškeré financování dokumentují a vedou o něm přehledné účetnictví. Mají také za úkol dohlížet na projekt a podávat o jeho průběhu zprávu. Jednotlivá centra jsou pravidelně navštěvována vyškolenými pracovníky/dobrovolníky organizací z Čech, kteří provádějí kontrolu projektu na všech úrovních – dokumentace v kanceláři, navštěvují náhodně vybrané děti, komunikují s řediteli škol, sociálními pracovníky, místními autoritami a vesnickými komunitami.

Potřebná částka na adopci se pohybuje v rozmezí od 4 900 Kč (pro mladší dítě v Indii) do 13 200 Kč (pro sirotka v Bangladéši) a jeden rok. Tato suma zajišťuje dítěti úhradu školného, školní uniformu a školní pomůcky, někde zahrnuje i jedno jídlo denně, cestovní výdaje (v případě, že dítě musí do školy dojíždět). Část příspěvku směřuje na rozvoj školy, kterou dítě navštěvuje a na jeho zdravotní péči. Je logické, že finanční náklady na dítě se individuálně liší. Jsou závislé na typu školy, kterou navštěvuje (státní, soukromá, denní, internátní), cena školného je různá v jednotlivých ročnících, závisí také na zdravotním stavu dítěte. Z praktických důvodů se však uvádí jednotná cena adopce. Organizace ještě většinou vyčleňují malý díl finančního daru na rozvoj celé komunity. Její členové jsou vzájemně spjati a rozvoj prostředí, ve kterém dítě žije pak zákonitě napomáhá k rozvoji dítěte. Jedná se o příspěvek na vybavení sirotčinců a zdravotních center nebo na podporu skupin se společným zájmem (např. chov domácích zvířat, zemědělské farmy). Jestliže sponzor vydá na adopci vyšší obnos, přebytek z potřebné sumy jde na doprovodné projekty (stavba školy, rezervní fond aj.).

Z celkové hodnoty daru je vyhrazena částka na organizační zajištění projektu (mzdy, provoz kanceláře, kontrolní cesty, propagační materiály, poštovné, fotografie atd.), která se pohybuje v rozmezí 5 – 30 %.

Částku je možno zaplatit za měsíc, čtvrtletí, pololetí nebo za celý rok najednou, záleží na podmínkách organizace. Všechny organizace po obdržení příspěvku vystaví sponzorovi darovací smlouvu, kterou lze podle zákona o dani z příjmu použít pro snížení daňového základu.(5)

1.4.5 Průběh adopce

Nejjednodušším a nejběžnějším způsob jak chudé dítě adoptovat na dálku, je pomocí internetu. Zájemce si vybere organizaci a na jejích stránkách najde veškeré informace o průběhu a financování projektu. Stručný popis situace, ve které se dítě nalézá, jeho věk a pohlaví (napsané neplatí o dětech z Litvy a Běloruska, jejich údaje nemohou být z důvodu ochrany dat uveřejněny na internetu). Na některých webech je zveřejněna i fotografie dítěte. Stačí si vybrat z uvedené nabídky, zaregistrovat se a dítě si „zamluvit“. K registraci je požadováno jméno a poštovní adresa dárce, telefon popř. e-mail (v případě skupiny se udává zástupce) a většinou také způsob platby. Kvůli identifikaci má každé dítě svůj vlastní specifický/variabilní symbol. Po zaplacení požadované částky sponzor dostane darovací smlouvu a fotografii dítěte. Brzy mu pak přijde první dopis od dítěte. Adopci lze provést také osobně v místě sídla organizace, písemně nebo telefonicky (jen těmito třemi způsoby si lze vybrat děti z Litvy a Běloruska).

Organizace vyžadují od dětí a komunit zapojených do projektu aktivní přístup k řešení problémů. Spolupráce vytváří jejich zdravé sebevědomí a zabraňuje závislosti pouhého pasivního čekání na pomoc.(2)

1.4.6 Doprovodné projekty

Doprovodnými projekty adopce na dálku je myšleno to, co nějakým způsobem souvisí se vzděláváním dětí, ale i místních obyvatel (budování škol, sirotčinců, kurzy řemesel, semináře pro učitele atd.) Projekty jsou situovány do míst, kde jsou potřeba a

významně tak podporují a doplňují smysl adopce na dálku. Často vznikají na základě žádosti místních obyvatel. Nenarušují jejich kulturu ani zvyklosti, naopak se organizace snaží svými aktivitami podporovat místní kulturu. Snaha je také o to, aby obyvatelé vesnic měli obživu v místě bydliště, nemuseli odcházet za prací do města, a aby lidé s nabytými znalostmi pomáhali vzdělávat další.

Projekty vznikají za podpory grantů (vládní peníze, fondy mezinárodních nadací a organizací, partnerských církevních organizací atd.), z veřejných sbírek a nezanedbatelná není ani spolupráce místních komunit.

Poznatky z kapitol 2.4 – 2.4.6 je možno více méně aplikovat na všechny organizace, které se zabývají projektem adopce na dálku.

1.5 Nevládní neziskové organizace

Tato kapitola pojednává o nevládních neziskových organizacích, které se zabývají programem adopce na dálku a jeho doprovodnými projekty. Popíšu jejich cíle a pole působnosti.

Organizace, které jsem pro potřeby této práce vybrala, jsou všechny (kromě Nadačního fondu Inka a občanského sdružení pro-Contact) členy Českého fóra pro rozvojovou spolupráci – FoRS. „České fórum pro rozvojovou spolupráci sdružuje nevládní neziskové organizace působící v oblasti české rozvojové spolupráce, rozvojového vzdělávání a humanitární pomoci. Sdružení FoRS bylo založeno s cílem podpořit nově budovaný systém české zahraniční rozvojové spolupráce, a to zejména prostřednictvím výměny zkušeností a informací a spolupráce při tvorbě rozvojových strategií.“⁽⁶⁾

1.5.1 Důvěryhodnost organizací

Z médií se často dozvídáme o podvodnících, kteří se vydávají za dobročinné organizace. Prostředky, které získají od lidí, kteří se rozhodli pomoci, posléze použijí pouze pro svůj prospěch. Tento smutný fakt kazí pověst organizacím s dobrými úmysly. Lidé se stávají nedůvěřivými a ztrácejí zájem pomoci.

Rozhodne-li se jedinec uskutečnit rozvojovou pomoc, měl by si předem zjistit o prostředníkovi – organizaci některé důležité informace a v případě pochybností, zvolit organizaci jinou. Pro příklad uvedu podmínky, které musí splňovat všechny organizace již zmíněného FoRS:

- a) existence organizace nejméně 6 měsíců
- b) neziskový charakter organizace
- c) sídlo na území České republiky
- d) působení v oblasti rozvojové spolupráce, rozvojové výchovy a/nebo humanitární pomoci

e) předložení výroční zprávy nebo zprávy o své činnosti jako potvrzení toho, že rozvojová spolupráce, rozvojová výchova nebo humanitární pomoc tvoří důležitou část činnosti

f) předložení stanov organizace

g) předložení výpisu z rejstříku či alternativně potvrzení registrace u příslušného orgánu a přidělení IČO organizaci.“ Všichni členové jsou podrobeni doзору valné hromady, správní a dozorčí rady.

Důvěryhodnost potvrzuje i skutečnost, že organizace jsou vstřícné k jakékoliv spolupráci z řad dobrovolníků široké veřejnosti. Některé z nich mají u banky veden transparentní účet. Dárce tak může nahlížet do všech peněžních transakcí organizace.(6)

1.5.2 Sdružení Česká katolická charita (SČKCH)

Sdružení Česká katolická charita je největší nestátní humanitární organizace v České republice. Jejím zřizovatelem je Česká biskupská konference. “Sdružení Česká katolická charita je součástí římskokatolické církve. Činnost Sdružení je službou milosrdné lásky a pomoci bližnímu v nouzi, která vychází z křesťanských zásad, a to bez ohledu na jeho příslušnost k rase, národnosti a náboženství, státní a politickou příslušnost.“

Za první republiky sdružovala charita v Československé republice několik set sociálně zdravotních ústavů a poskytovala ošetrovatelskou službu chudým rodinám. Po omezení činnosti během Druhé světové války a poválečné obnově charitní činnosti následovalo komunistické zestátnění, které ukončilo její veřejné sociální práce. Novým začátkem byl rok 1989, mohla znova vzniknout charita jako církevní organizace, pečující o potřebné.

SČKCH je členem konfederace charitních organizací světa Caritas Internationalis (CI) a jejího evropského regionu Caritas Europa (CE).

Prostřednictvím jednotlivých (arci-) diecézních, oblastních a farních charit provozuje střediska pomoci pro všechny, kdo jsou v tísní. Konkrétně se například zabývá pomocí uprchlíkům, charitativní ošetrovatelské a pečovatelské službě, poskytuje pomoc při

přírodních katastrofách, azylové domy pro opuštěné matky s dětmi, azylové domy pro narkomany atd. Pořádá kulturní a vzdělávací akce.

SČKCH působí v mnoha krizových oblastech světa. Jednou z těchto oblastí, kde významně pomáhá dětem je čečenský Severní Kavkaz. Charita zde působí od roku 2000. Zaměřuje se především na děti předškolního věku, zřídila školky (určené především pro sirotky, polosirotky a invalidy) v Grozném a v uprchlických táborech v Ingušsku. Školky z Grozného byly vloni předány pod zprávu Čečenského ministerstva školství, školky v Ingušsku provozuje dál. Adoptce na dálku funguje od roku 2002. Děti je možné podporovat i po jejich přestupu ze školky do školy.(22)

4 následující (arci-) diecéze a oblastní charita Znojmo mají ve své náplni práce také projekt rozvojové pomoci Adoptce na dálku. Speciální pozornost budu věnovat Arcidiecézní charitě Praha, která má nejrozsáhlejší pole působnosti.

1.5.3 Arcidiecézní charita Praha (ADCH Praha)

Projekt Adoptce na dálku® ADCH Praha pomáhá dětem v Indii, Ugandě, Litvě, Bělorusku, Thajsku, Kazachstánu, Zambii a Kongu.

Projekt Adoptce na dálku® započal v Indii a to již v roce 1991. V **Indii** organizace od svého vzniku spolupracuje s partnery ve čtyřech svazových státech - Tamilnádu, Karnátace, Ándhrapraděši a Západním Bengálsku, centra jsou ve městech – Kalkata, Honavar, Mangalore, Moodbidri, Shimoga, Bangalore, Bidar, Shenbaganur.(2)

V **Ugandě** ADCH Praha působí v diecézích Luweero, Lugazi a od podzimu 2006 nově i Kiyinda-Mityana. V diecézi Lugazi se zaměřuje na velmi těžce přístupné a chudé vesnice. Tento pás vesnic s výjimkou Bweyogerere leží asi 60 km východně od města Kampala. Diecéze Luweero se nachází asi 80 km severně od Kampaly. V diecézi Mityana se projekt Adoptce na dálku® primárně zaměřuje na oblast Kiboga.

Projekt v **Litvě** začal téměř bezprostředně po litevském převratu r. 1991. První děti byly „adoptovány“ již v roce 1993 v Kaunasu. V roce 2001 se spolupráce rozšířila i na arcidiecézi Vilnius. Projekt probíhá od roku 2001 pod patronací manželky českého

velvyslance v Litvě, paní Voznicové, která se velmi angažuje, oslovuje sponzory a pořádá pro děti kulturní i poznávací akce.

ADCH v **Bělorusku** spolupracuje se dvěma partnery – Caritas Vitebsk a Caritas Grodno. Caritas Vitebsk vznikla v roce 1999. Jejím ředitelem je od září 2006 otec Adam Dynak. Prvním zahraničním partnerem byla Caritas Linz. K dnešnímu dni má Caritas Vitebsk za podpory charit z Německa, Francie a Rakouska bezmála patnáct projektů. Projekt Adopce na dálku ve Vitebsku začal v roce 2003.

Adopce na dálku® v **Thajsku** vznikl v roce 2004, tamějším partnerem ADCH Praha je thajská rozvojová organizace The Human Development Foundation (HDF). Svou pomoc zaměřuje především na bangkokské slumy, ve který žije téměř 80 000 lidí. HDF soustředí svou pomoc zvláště na opuštěné a zneužívané děti z těchto slumů, jejichž rodiče mají často problémy s drogami a prostitucí. HDF také provozuje v bangkokských slumech asi 34 školek. HDF je jednou z organizací, která pomáhá lidem z oblasti jižního Thajska, které bylo na konci roku 2004 postiženo ničivou vlnou tsunami.

Na základě podnětu českého velvyslance v **Kazachstánu**, PhDr. Milana Sedláčka, zahájila v roce 2005 ADCH Praha projekt Adopce na dálku® i v této zemi. Partnerem projektu v této bývalé svazové republice Sovětského svazu je diecéze Nejsvětější Trojice se sídlem v Almaty. Zajímavostí je, že se o projekt stará a vede jej slovenská řádová sestra Alma, která v Kazachstánu žije již deset let. Sestra Alma pracuje současně na biskupství v Almaty jako vicekancléř kurie a notář pro Církevní soud v Kazachstánu. Do projektu Adopce na dálku® byly zapojeny děti z okolí farností v Almaty a v Kapčigaji.

Adopce na dálku® působí v diecézi Solwezi, která se nachází v Severozápadní provincii **Zambie** a pokrývá 125,820km². V poslední době diecéze se velmi rozrostla a momentálně má 18 farností. Dostupnost je často velmi komplikovaná v průběhu období dešťů. V diecézi jsou tři hlavní kmeny. Kmen Kaonde v Solwezi, Kasempe a části Mufunmbwe. Kmen Lunda se nachází v Mwinilundze a kmen Lubale v Kabompo.

Adopce na dálku® působí v hlavním městě Kinshase, které se nachází na západě Konžské demokratické republiky. Naším hlavním partnerem je organizace Chemin-Neuf. Jedním z jejich projektů je dům pro děti ulice „Ndako Ya Bisu“ (v překladu náš dům), který byl otevřen v roce 2004.(2)

1.5.3.1 Další současné projekty rozvojové pomoci

ADCH Praha se v současné době zabývá dalšími projekty rozvojové pomoci, které souvisí se vzděláváním.

V ugandské Buikwe (kraj asi 60 km na východ od Kampaly, kde žije cca 45 000 lidí) začala realizovat první Česko-Ugandskou nemocnici a školu pro porodní asistentky, protože tamější lékařská péče je zcela nedostačující. Projekt vznikl z iniciace Doc. Josefa Donáta, pracovníka gynekologicko-porodnického oddělení lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Hradci Králové, který se chystá v nemocnici po jejím dokončení pracovat. Cílem je zajistit kvalitní lékařskou péči zejména pro těhotné ženy a děti (včetně „adoptovaných“ dětí), založit vzdělávací a školicí středisko pro porodní asistenty, šířit osvětu mezi obyvateli o hrozbě HIV/AIDS, informovat o hygieně, plánovaném rodičovství apod. Partnerem projektu je Diecézní charita Lugazi (působí v Buikwe). Projekt by měl být dokončen v červnu roku 2006.(2)

Dalším projektem ADCH Praha je odstranění dětské práce v Indii. Sestra Maria Goretti založila v roce 1999 dětské centrum Sadhana. Centrum Sadhana poskytuje zázemí dětem, které byli zneužívány jako levná pracovní síla. Dětem je v Sadhaně zajištěno školné, strava, oblečení a lékařská péče. Učí se základní znalosti o vedení domácnosti (chovají domácí zvířata, pěstují ovoce a zeleninu, učí se vařit a základy rodinné výchovy), věnují se také zájmovým činnostem (hraní na hudební nástroje, zpěv, šití aj.).(2)

Rozvojový fond ADCH Praha založila v roce 2004, jeho prioritou je vzdělávání a rozvoj komunit. Partnerské organizace navrhnou projekty, z kterých pak ADCH Praha vybere ty nejlepší, které budou realizovány. Na rozvojový fond jsou vyčleněna 2 % příspěvku z projektu Adopce na dálku®. V současné době získal finanční dotaci projekt Škola pro zdravotní sestry St. Ignatius v indickém Honavaru. Další projekt, kterým se ADCH Praha v Indii zabývá, je nazván Počítače pro Bidar. Sestra Christine Misquith,

kteřá je zapojena do Adopce na dálku®, vymyslela tento projekt a podpořila tak skupinu dívek, které by chtěly na vesnici zřídít počítačové centrum.(2)

1.5.3.2 Prezentace Adopce na dálku® v ČR, nabídka pro zájemce a „adoptivní“ rodiče

Organizace ADCH Praha nabízí zájemcům možnost uspořádat výstavu na téma Adopce na dálku® očima dětí. Poskytne mnoho obrázků, které vytvořily děti v Ugandě a v Indii na téma : Jak si představuji život mého „adoptivního“ rodiče a Život v mé vesnici. Na výstavu propůjčí hračky dětí z Ugandy (panenky a míče z banánových listů), výrobky dětí z Indie a Ugandy (rohože, misky, dekorativní předměty), fotografie z Indie a Ugandy a propagační materiály, pomůže při propagaci výstavy (zasílání pozvánek, rozhovory).

Pro obce organizace připravila výzvu „Občanek na dálku“ s tím, že příspěvky mohou získat benefičními akcemi, celoročním výběrem do kasiček nebo ze svého rozpočtu.

Výše jsem psala, že „adoptivní“ rodič má možnost navštívit „své“ dítě. ADCH zorganizovala první výlet „adoptivních“ rodičů do Ugandy. Součástí programu byla prohlídka kulturních a přírodních zajímavostí Ugandy. Účastníci zájezdu strávili také 5 dní na vesnici, při čemž každý z rodičů měl možnost strávit den se svým „adoptivním“ dítětem a jeho rodinou.

ADCH Praha vydává o projektu Adopce na dálku® informační bulletiny a brožury, do povědomí veřejnosti se dostává také díky možnosti zakoupení trika (s logem projektu Indie nebo Ugandy) a videokazety o projektu Adopce na dálku® v Ugandě. Zakoupením těchto výrobků jedinec přispěje na rozvojové projekty.(2)

1.5.4 Diecézní charita Hradec Králové (DCH HK)

Projektem Adopce na dálku se DCH HK zabývá od roku 2000, spolupracuje s tamějším biskupem Bernardem Morasem z diecéze Belgaum v **Indii** (stát Karnataka).

Biskup Moras ve své diecézi založil „misijní střediska“, kde žije většina dětí z projektu. Záměrem projektu je také zvýšit obecné povědomí Indů o důležitosti vzdělání.

Biskup Moras je aktivní i v dalším projektu DCH HK, který navazuje a doplňuje projekt Adopce na dálku v Indii. Ve své diecézi se snaží pomoci nejchudším rodinám také v otázce bydlení. Projekt byl zahájen v roce 2003 a je nazván „Domky pro chudé“ a měl by zajistit pro vybrané rodiny minimální podmínky k důstojnému bydlení. Na průběh realizace projektu dohlíží ustanovená Farní rada, která má dále za úkol vybrat z žadatelů o domky ty, kteří tuto pomoc potřebují nejvíce a je zodpovědná za řešení případných problémů. Na vlastních stavebních pracích se podílí také budoucí obyvatelé domku.(8)

1.5.5 Diecézní charita ostravsko – opavská (DCHOO)

Tato Charita se rozhodla pomáhat chudým dětem Tjačivského rajonu na **Zakarpatské Ukrajině**. Program adopcí tam byl zahájen v roce 2002. Svou podporu vlastně nesoustředí jen na děti, ale také na studenty středních a vysokých škol a na děti se zdravotním postižením. DCHOO se významně podílí na přípravě otevření **církevního lycea** ve vesnici u města Tjačiv (zatím jen jedna třída), které se plánuje na září tohoto roku.

Z fondu adopce na dálku byl zaplacen zájezd pro děti do krajského města a v létě pobyt na dětském táboře.

Organizace také pořádá pro sponzory zájezdy za jejich „adoptovanými“ dětmi.(9)

1.5.6 Diecézní charita v Plzni (DCHP)

Diecézní charita v Plzni svou pozornost směřuje na chudé děti ze zemí Latinské Ameriky – **Bolívie a Paraguaye**. V podstatě tím tak trochu navazuje na dřívější jezuitské misie – tzv. Paraguayské redukce, které pomáhaly domorodému obyvatelstvu mimo jiné i v oblasti vzdělání.

Projekt Adopce na dálku® v Bolívii – departament Beni (hlavní město Trinidad) byl zahájen v roce 2003. Partnerskou organizací v místě je Pastoral Social Caritas Beni. Adoptované děti většinou bydlí na internátech, které provozuje partnerská organizace, kde

se jim pracovníci snaží dát veškerou péči. Jednou z možností, jak projekt dále podpořit, je zakoupení videokazety z prostředí, v jakém děti z Bolívie žijí.

Doprovodným projektem bylo vyvrtání studny v blízkosti internátu, kde bydlí část adoptovaných dětí. Projekt byl dokončen v březnu tohoto roku. Voda slouží celé vesnici.

V Paraguayi projekt vznikl v roce 2004, je situován do chudinských čtvrtí hlavního města Asunción. DCHP spolupracuje s tamější organizací Pastoral Social Arquidiocesana de Asunción.(10)

1.5.7 Oblastní charita Znojmo (OCHZ)

OCHZ Znojmo zahájila v roce 2000 ve spolupráci se setrou Anastázií z řádu sv. Františka z Assisi ze Slovenska projekt adopce na dálku dětí z ukrajinského dětského domova rodinného typu ve Velkém Berezném.(19)

1.5.8 ADRA

ADRA je nevládní nezisková organizace, která se zaměřuje na poskytování humanitární a sociální pomoci v zahraničí i v České republice. Zahraniční pomoc směřuje zejména do zemí bývalé Jugoslávie a do nejchudších zemí východní Evropy (Moldávie, Ukrajina). Pomáhá těm kdo pomoc potřebují a to bez rozdíl rasy, vyznání nebo náboženského přesvědčení. V současné době se do obecného povědomí nejvíce vepsala díky rozsáhlé kampani na pomoc obětem přírodní katastrofy z konce roku 2004 v jihovýchodní Asii.

V České republice byla ADRA založena v roce 1992 Rudolfem Reitzem nejprve jako nadace, v roce 1994 pak vzniklo občanské sdružení. Název ADRA je odvozen ze zkratk počátečních písmen anglického originálu Adventist Development and Relief Agency, tedy Adventistická agentura pro pomoc a rozvoj. ADRA byla založena v roce 1956 v USA a od té doby vzniklo 140 jejích poboček v zemích po celém světě při Církvi adventistů sedmého dne.

ADRA realizuje projekt adopce na dálku v Bangladéši (viz níže), ale zároveň vymyslela netradiční projekt jím inspirovaný. Jedná se o projekt nazvaný „adopce v balíčku“. Projekt zahájila v roce 2003 v Bosně, s cílem pomoci dětem do osmnácti let, které byly postiženy válečným konfliktem v bývalé Jugoslávii. Snaží se je tímto podpořit v jejich vzniklé materiální tísní. Adopce spočívá v materiální pomoci nejzákladnějších věcí, které děti potřebují - boty, oblečení, spodní prádlo a školní potřeby. Český „adoptivní rodič“ připraví balíček pro bosenské dítě a dopraví ho do kanceláře organizace v Praze. ADRA dvakrát do roka (v zimě a v létě) vypraví kamion do Bosny, kde předá balíček konkrétnímu dítěti. Tento způsob pomoci je pro zájemce o „rodičovství“ finančně dostupnější než klasická adopce na dálku. Na základě zájmu českých občanů se projekt postupně rozšiřuje do oblastí v Kosovu (první kamion s pomocí bude vypraven letos v květnu), Srbska, Moldávie a Ukrajiny.(1)

BangBaby je společný projekt ADRA, Bangladesh Children's Sponsorship Services a Adventist Dental Clinic v Dhace. Podnět ke vzniku dal český lékař a misionář MUDr. Milan Moskala, který se svou rodinou žije v hlavním městě Bangladéše - Dháce. Projekt funguje od roku 1999 a je orientovaný na potravinovou, rekonstrukční, zdravotní a vzdělávací pomoc v Bangladéši.(1)

ADRA každý rok pořádá kontrolní cestu do Bangladéše, na jejím základě pak vzniká třicetiminutová videokazeta, kterou všichni sponzoři dostávají na konci roku.

1.5.9 Humanistické hnutí

„Humanistické hnutí je společenství lidí po celém světě, které spojují myšlenky nového humanismu. Jejich společným cílem je nenásilná změna současného světa směrem k toleranci, nenásilí, míru, skutečné rovnoprávnosti, a skutečné demokracii. Důraz je kladen na posilování vnitřní koherence jednotlivce a vzájemnou solidaritu.“(23)

Humanistické hnutí vzniklo roku 1969 v Argentině ze studijních skupinek, které se vytvářely kolem spisů Maria Rodrigueze Coboze (Sila). V současné době se jej aktivně účastní cca 1 500 000 lidí z více než 130 zemí světa. V České republice působí od roku 1994, je zde reprezentováno třemi občanskými sdruženími – **Humanistické centrum**

Narvinu, Vysokoškolských humanistů, Dialog a politickým hnutím Humanistická aliance.
(13)

Jejich činnost je postavena především na dobrovolnické práci. Spojuje lidi různých vyznání, ras, kultur, a věkových kategorií, kteří si přejí vytvoření lidštějšího světa - bez násilí, diskriminace a zbytečného utrpení. Cílem jejich práce je podpora a šíření humanistických myšlenek, ochrana lidských práv, rozvoj občanské společnosti různými formami kulturně společenské činnosti a projekty rozvojové spolupráce a výchovy.

Seznamují českou veřejnost se situací v Africe. Podporují toleranci, solidaritu a respekt k různorodosti kultur, snaží se působit proti diskriminaci, rasismu a xenofobii v naší společnosti. Zajišťují materiální a finanční podporu jednotlivých projektů v Africe.
(1)

Všechna 3 občanská sdružení jsou aktivně zapojena do Kampaně lidské podpory.

1.5.10 Kampaň lidské podpory (KLP)

KLP je mezinárodní projekt Humanistického hnutí. Česká humanistická sdružení se specializují na pomoc v **Guineji, Keni a Beninu**. Organizují projekty v oblasti školství, zdravotnictví a zemědělství v Africe a různé kulturní a vzdělávací akce v České republice.

V rámci KLP se uskutečňuje ve zmíněných afrických zemích projekt adopce na dálku. V oblasti vzdělávacího programu provozují na různých místech bezplatné školy a bezplatné kurzy alfabetizace. Tyto kurzy jsou určeny pro děti, jejichž rodiny nemají na zaplacení školného a také pro dospělé, kteří neměli možnost chodit do školy a mají zájem se vzdělávat. Kurzy poskytují minimální vzdělání a pro děti zároveň schůdné řešení do doby, než se jejich situace zlepší (např. díky adopci na dálku).

V oblastech, kde KLP působí, zároveň spolupracují s místními školami. Snaží se, aby školy přijaly určité procento sirotků a dětí, které nemohou platit školné. Cílem je zapojit školy do svých aktivit a vytvořit z nich multifunkční centra, určená pro vzájemnou pomoc při řešení oblastních problémů.

Pořádá kurzy řemesel určené zejména pro mladé lidi, kteří ukončili základní nebo středoškolské vzdělání, ale neumí žádné řemeslo a nemohou sehnat práci. Jedná se o profesní kvalifikaci – kurzy krejčovství, kadeřnic, mechaniků, výroba tradičních afrických předmětů a suvenýrů apod. Absolventi kurzů mohou vytvořit malé výrobní družstvo a začít si vydělávat, případně i navázat spolupráci s Humanisty v Evropě pro prodej svých výrobků.

Pro opuštěné děti provozuje Centra naděje pro „děti ulice“, v kterých dětem poskytuje zázemí. Snaží se tak předejít sociopatologickým jevům a závislostem, ke kterým jsou „děti ulice“ velice náchylné.

KLP má reciproční charakter a je založená na principu solidarity. V činnosti navazuje na pozitivní zkušenosti francouzských, belgických a italských humanistů, kteří podobné aktivity úspěšně realizují v mnoha afrických zemích od roku 1995.(11)

1.5.11 Humanitas Afrika

Humanitas Afrika je občanské sdružení, které vzniklo v roce 2000 jako africko – česká iniciativa. Cílem organizace je podporovat vzdělání dětí a mládeže a rozvoj pracovních příležitostí v Africe, zejména v Ghaně. V Praze provozuje Africké informační centrum s knihovnou. Svými projekty seznamuje českou veřejnost s africkou kulturou. Organizuje projekty na českých školách, které mají za úkol vést k porozumění africkému národu.

Program adopce na dálku organizace zahájila v roce 2002 v jižní **Ghaně** – oblast Amasaman. Hlavní koordinátor je Joseph Ackon, ředitel jedné z místních škol. V průběhu tohoto roku se program bude rozšiřovat do Beninu a Zambie.(14)

1.5.12 pro-Contact

Občanské sdružení pro-Contact vzniklo v roce 2004 se záměrem rozvoje vzájemné obchodní spolupráce a lokálního podnikání, především s africkou Guineou. Snaží se o export výrobků z Afriky a angažuje se v oblasti vzdělávání.

Projekt adopce na dálku realizuje v **Guineji** (hlavním městě Conakry) od konce roku svého vzniku. Partnerskou organizací v místě je pro-Contact Guinée. Organizace chce zakládat školy. Připravuje se rozšíření projektů do Burkiny Faso.(20)

1.5.13 Nadační fond Inka (NF Inka)

NF Inka založila v roce 2002 Olga Vilímková, učitelka na Vysoké škole ekonomické v Praze. Záměrem je pomoc dětem z vysokohorských vesnic v **Peru** (departament Cusco). V zemi je sice školství zdarma, ale je nutno platit zápisné, doprovodné akce školy atd. Spolupracovníky /partnery v místě jsou členové z řad rodičů, ředitelé škol a dobrovolníci.

Projekt Sonkoča funguje na principu adopce na dálku, nadace používá k označení termín – kmotrovství.

NF Inka dále pracuje na projektu **Vesnických škol, ve kterých dětem dle potřeb dodávají školní pomůcky a školám knihy. Provozuje zájmové kroužky**, které podporují tradiční kulturu (tkaní textilií, bylinkářský apod.). Některé z výrobků se prodávají v pražském obchodě Latinská Amerika bez zisku. Významné je i partnerství českých a peruánských škol, děti se tak seznamují s rozdílnými kulturami, má také výchovný charakter. Plánuje se postavení učňovské dílny v oboru truhlář – švadlena, kde se 10 dětí ve 2 třídách za rok naučí řemeslo, projekt zdržují problémy s pozemkem.

NF Inka v Čechách organizuje besedy a vernisáže o životě v Peru. Pořádají se také poznávací zájezdy do Peru, součástí je návštěva dětí kmotrů, průvodkyni dělá zakladatelka fondu, která se významně podílí na všech projektech.(18)

1.5.14 Člověk v tísni

Společnost Člověk v tísni při Nadaci České televize, o. p. s. vznikla v roce 1991. Za úkol si stanovila pomáhat lidem, kteří žijí v krizových oblastech. S myšlenkou jejího založení přišli čeští novináři, kteří po rozpadu bipolárního světa a po následném rozpadu Sovětského svazu a Jugoslávie podávali reportáže z postižených oblastí.(15) Nechtěli však

pouze přinášet svědectví, ale rozhodli se pomáhat ve válečných oblastech nebo na místech, kterým se nepodařilo vymanit z vlivu autoritativních režimů. Usiluje o dlouhodobé a trvalé řešení současných globálních problémů, chrání lidská práva. Organizace má humanitární i rozvojový charakter. Podporuje demokracii a politickou stabilitu světa.(3)

Činnost společnosti Člověk v tísni je velmi rozsáhlá. Prostřednictvím humanitární a rozvojové pomoci pomohla/pomáhá více než třiceti zemím zužovaným válkou, přírodními katastrofami, totalitními režimy nebo dlouhodobou chudobou. V poznamenaných zemích staví silnice, nemocnice, školy, poskytuje potravinovou pomoc, věnuje pozornost uprchlíkům.(7)

2. Cíl práce a hypotézy

2.1 Cíl

Cílem práce je zjistit povědomí veřejnosti a adoptivních rodičů o projektech adopce na dálku v České Republice.

2.2 Hypotézy

- I. Veřejnost se domnívá, že největší potřeba růstu vzdělanosti a pomoci chudým dětem je na africkém kontinentu, proto se sem koncentrují aktivity nejvíce projektů.
- II. Největším předpokladem, že dítě získá adoptivní rodiče na dálku, je sociální znevýhodnění dítěte.
- III. Projekty adopce na dálku nejsou z pohledu veřejnosti o zisku organizací ale o jejich nadšení pro dobrou věc.

3. Metodika

3.1 Použitá metoda

Za účelem ověření cíle a hypotéz byla použita dotazníková metoda. Nástrojem sběru dat byly formuláře dotazníků. První dotazník byl pro širokou veřejnost (příloha č. 1) a druhý pro adoptivní rodiče (příloha č. 2), kteří se zapojili do projektu adopce na dálku. Dotazníky byly zcela anonymní, obsahovaly 14 a 20 otázek.

V dotazníku pro veřejnost se úvodní 3 otázky týkaly identifikačních údajů, dalších 11 otázek se zaměřovalo na informovanost ohledně problematiky projektů adopce na dálku. V dotazníku pro adoptivní rodiče se první otázky týkaly identifikace a další byly zaměřeny na informovanost a spokojenost adoptivních rodičů s projekty adopce na dálku.

Otázky byly formulovány v dotazníku pro veřejnost jako polootevřené, nevyhovovala-li žádná z variant, odpovídali vlastními slovy (5,6,12,14) a uzavřené, zde označili nejvhodnější variantu (1,2,3,4,7,8,9,10,11). Otázka 13 byla otevřená, lidé odpovídali vlastními slovy. Vzhledem k velké odlišnosti odpovědí mužů a žen jsem se rozhodla pro rozdělení do dvou souborů na ženy a na muže. Proto od otázky č. 2 v grafech tvoří 100% muži a 100% ženy.

V dotazníku pro adoptivní rodiče byly otázky otevřené (7,10,15,16), adoptivní rodiče odpovídali vlastními slovy. Dále otázky polootevřené (8,9,11,12,13,17), nevyhovovala-li žádná z variant, odpověděli jako na otázku otevřenou, a otázky uzavřeného typu (1,2,3,4,5,6,14,18,19,20), kde označili nejvhodnější variantu.

3.2 Charakteristika výzkumného souboru

Pro první dotazník byl stanoven základní soubor a ten tvořila veřejnost města Hradce Králové. Prostým náhodným výběrem byl získán výběrový soubor o velikosti 131 respondentů. Výzkum probíhal v době od konce března do konce dubna 2007 na veřejných místech města Hradce Králové.

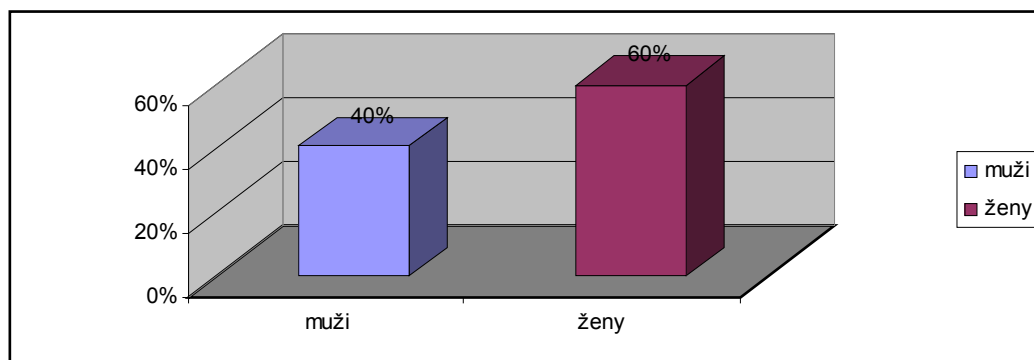
Respondenty druhého dotazníku byli rodiče adoptovaných dětí na dálku. Tento soubor byl o velikosti 24 respondentů.

4. Výsledky

4.1 Výsledky k dotazníku 1

Otázka č.1: Pohlaví respondentů

Graf č. 1: Pohlaví respondentů

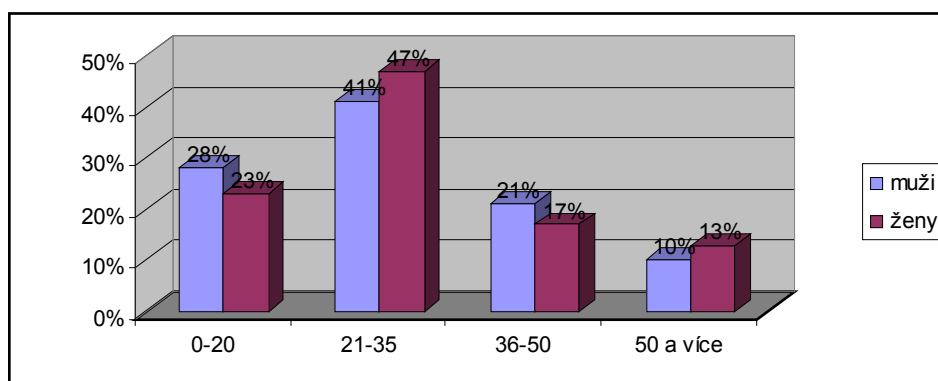

Zdroj: vlastní výzkum. 2007.

Z grafu je patrné, že větší část respondentů tvořili ženy (78) a menší část muži (53).

Otázka č.2: Věk respondentů

Graf č. 2: Věk respondentů

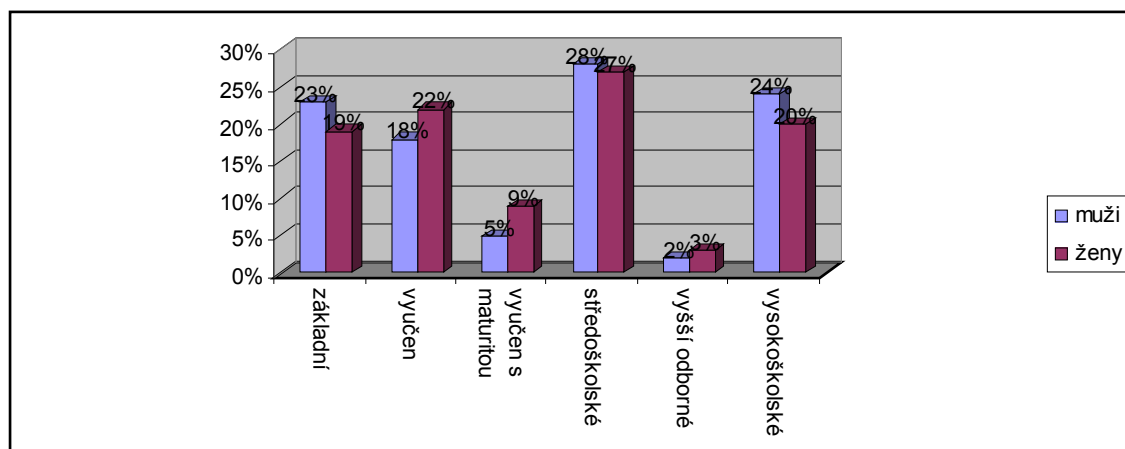

Zdroj: vlastní výzkum. 2007.

Nejvíce je zastoupena věková kategorie 21 – 35 let (22 mužů a 37 žen), následuje kategorie 0 – 20 (15 mužů a 18 žen), dále kategorie 36 – 50 let (11 mužů a 13 žen) a nejméně kategorie 50 a více (5 mužů a 10 žen).

Otázka č. 3: Nejvyšší dokončené vzdělání

Graf č. 3: Nejvyšší dokončené vzdělání

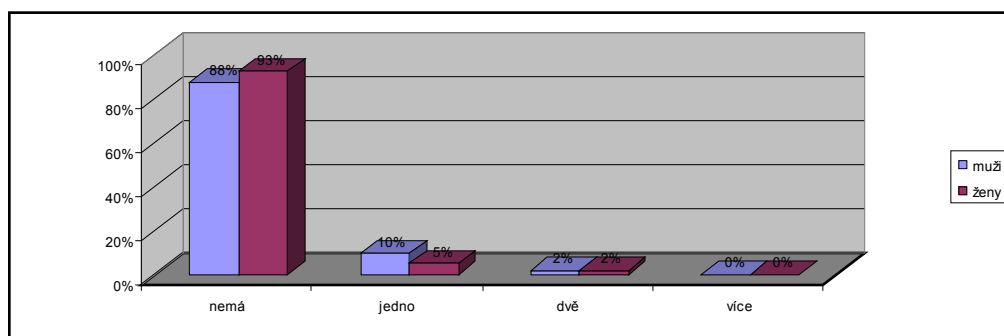

Zdroj: vlastní výzkum. 2007.

Tento graf ukazuje, že základního vzdělání dosáhlo 12 mužů a 15 žen, vyučeno je 9 mužů a 17 žen, vyučení s maturitou jsou 3 muži a 7 žen, středoškolského vzdělání dosáhlo 15 mužů a 21 žen, vyššího odborného 1 muž a 2 ženy a vysokoškolského vzdělání 13 mužů a 16 žen.

Otázka č. 4: Má vaše rodina adoptované nějaké dítě na dálku?

Graf č. 4: Výskyt adoptovaných dětí na dálku v rodině

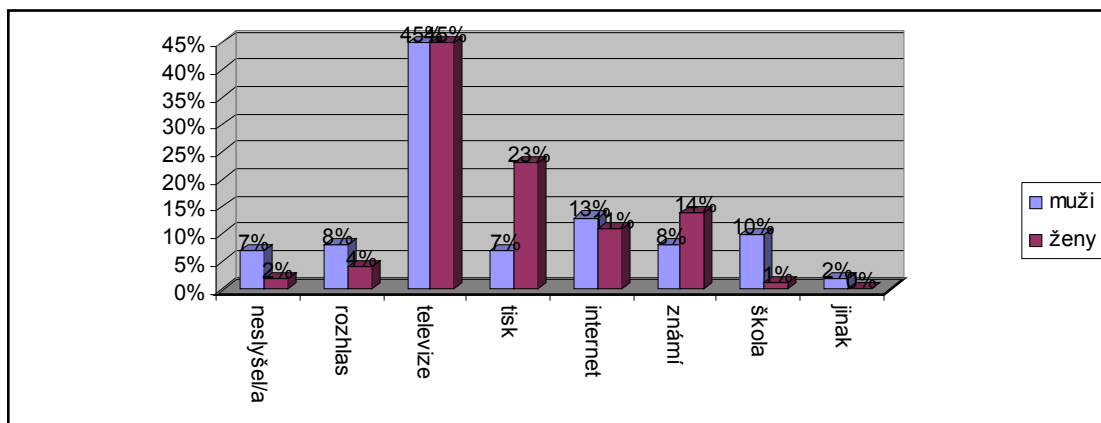

Zdroj: vlastní výzkum. 2007.

Více než 80% všech respondentů odpovědělo, že nemají v rodině adoptované dítě na dálku (47 mužů a 73 žen). 5 mužů a 4 ženy mají v rodině jedno adoptované dítě na dálku, 1 muž a 1 žena mají dvě děti adoptované na dálku a nikdo nemá více dětí adoptovaných na dálku.

Otázka č. 5: Odkud jste měl(a) první informace o možnosti adopce na dálku?

Graf č. 5: První informace o možnosti adopce na dálku

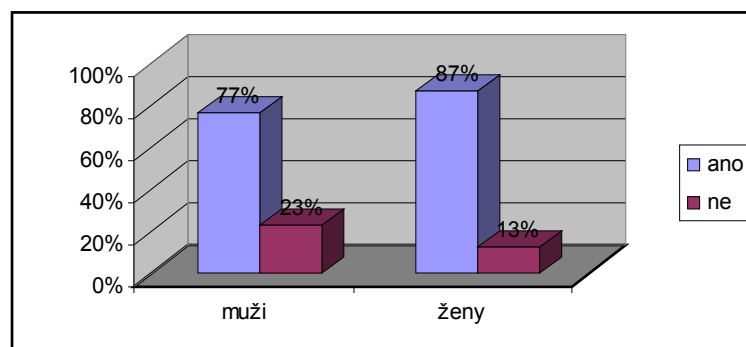

Zdroj: vlastní výzkum. 2007.

V grafu nejvíce převažuje odpověď, že první informaci respondenti získali z televize - 24 mužů a 35 žen. Z internetu čerpalo 7 mužů a 9 žen, z tisku 4 muži a 18 žen, z rozhlasu 4 muži a 3 ženy, od známých 4 muži a 11 žen, 5 mužů a 1 žena měla první informace ze školy a pouze 1 muž uvedl, že měl informace odjinud. 4 muži a 1 žena nikdy o adopci na dálku neslyšeli.

Otázka č. 6: Domníváte se, že jsou projekty adopce na dálku důležité?

Graf č. 6: Důležitost projektů adopce na dálku

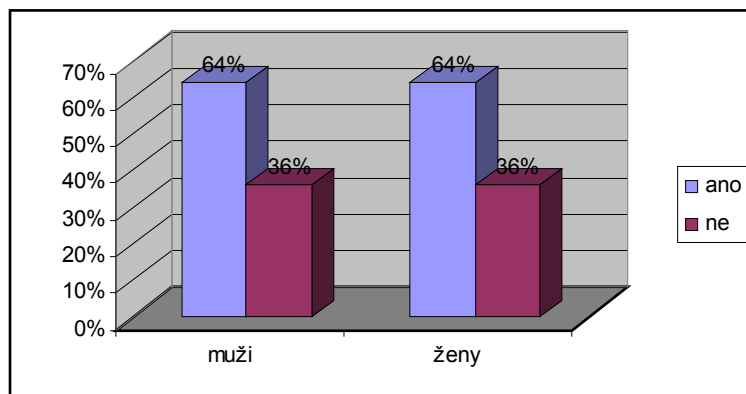

Zdroj: vlastní výzkum. 2007.

Většina respondentů si myslí, že projekty na dálku jsou důležité – 41 mužů a 68 žen. 12 mužů a 10 žen se domnívá, že tyto projekty důležité nejsou.

Otázka č. 7: Domníváte se, že zprostředkující agentura má z projektu adopce na dálku nějaký zisk?

Graf č. 7: Zisk agentur z projektů adopce na dálku

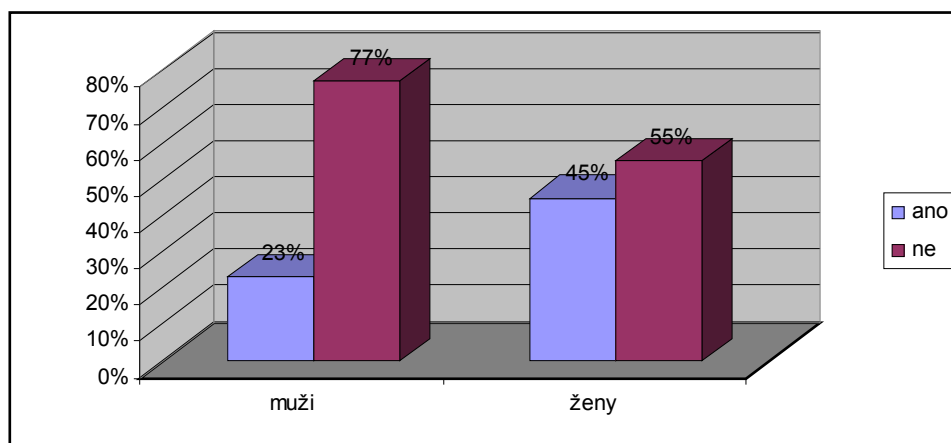

Zdroj: vlastní výzkum. 2007.

Z grafu vyplývá, že 34 mužů a 50 žen se domnívá, že agentury mají z projektu nějaký zisk. 19 mužů a 28 žen se domnívají, že agentury z projektu zisk nemají.

Otázka č. 8: Uvažoval(a) jste někdy o adopci na dálku?

Graf č. 8: Zájem o adopci na dálku

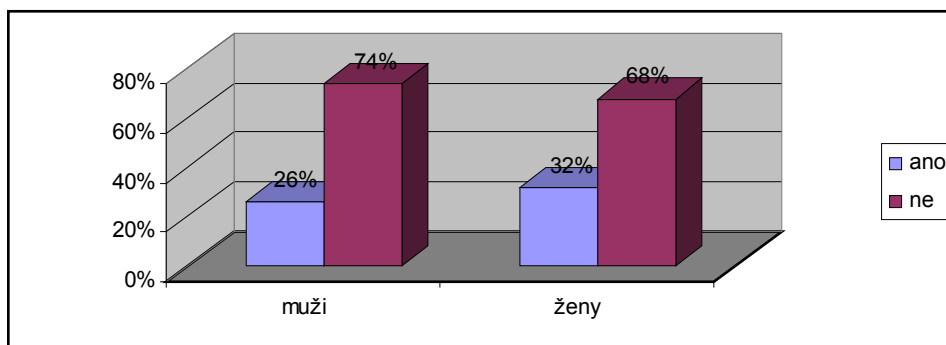

Zdroj: vlastní výzkum. 2007.

Z grafu je patrné, že o adopci na dálku více uvažují ženy (35) než muži (12). 43 žen a 41 mužů o adopci na dálku nikdy neuvažovali.

Otázka č. 9: Domníváte se, že je v ČR dostatečná propagace projektů adopce na dálku?

Graf č. 9: Dostatek propagace projektů adopce na dálku

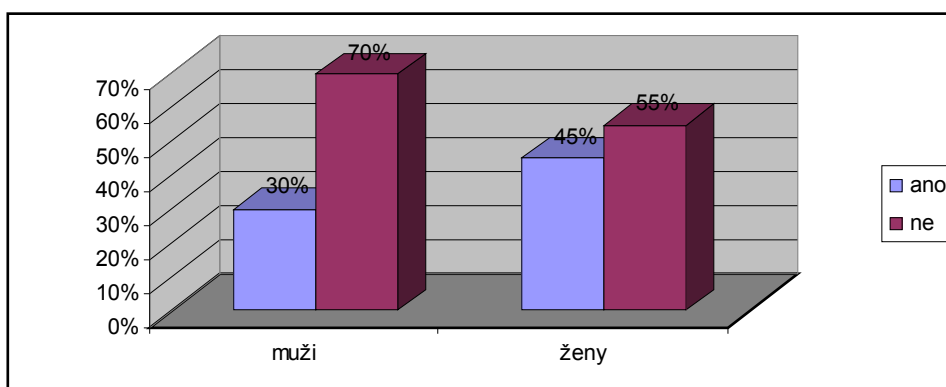

Zdroj: vlastní výzkum. 2007.

Většina respondentů se domnívá, že je propagace projektů adopce na dálku nedostatečná. Odpověď ne vybralo 39 mužů a 53 žen, zatímco odpověď ano pouze 14 mužů a 25 žen.

Otázka č. 10: Znáte někoho ve svém okolí, kdo má adoptované dítě na dálku?

Graf č. 10: Adoptované děti na dálku v okolí respondentů

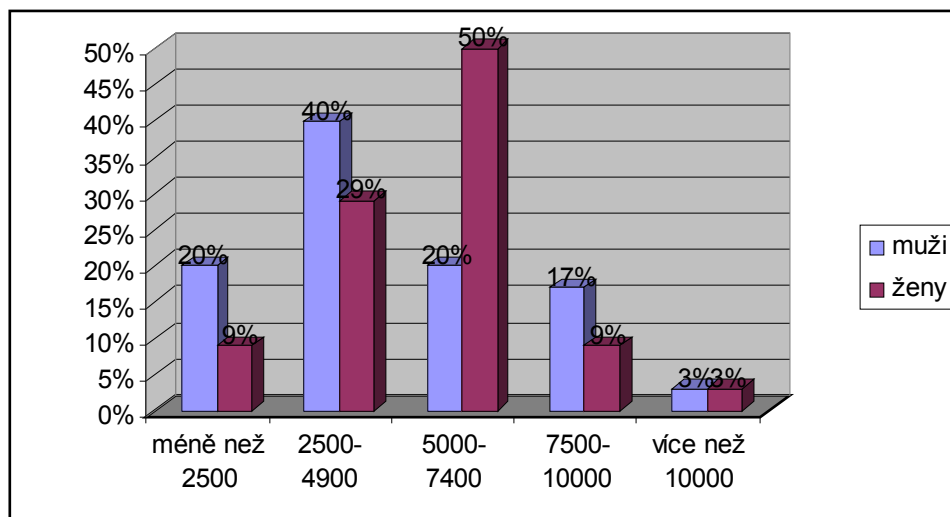

Zdroj: vlastní výzkum. 2007.

Z tohoto grafu vyplývá, že 16 mužů a 35 žen zná někoho, kdo má adoptované dítě na dálku. 37 mužů a 43 žen uvedlo, že nikoho ve svém okolí, kdo by měl adoptované dítě na dálku neznají.

Otázka č. 11: Jakou částku podle vás adoptivní rodiče většinou posílají ročně zprostředkovatelským agenturám?

Graf č. 11: Roční částky adoptivních rodičů zprostředkujícím agenturám

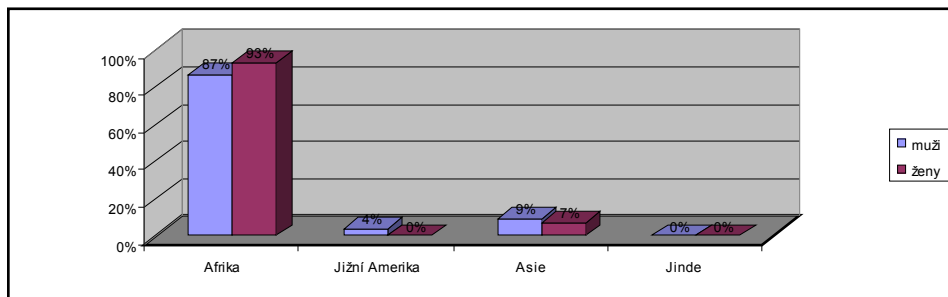

Zdroj: vlastní výzkum. 2007.

Z grafu je patrné, že 39 žen se domnívá, že roční částka činí mezi 5000 Kč – 7400 Kč, 23 žen uvedlo částku 2500 Kč – 4900 Kč, 7 žen uvedlo částku méně než 2500 Kč, 7 žen uvedlo částku 7500 Kč – 10000 Kč a 2 ženy uvedly částku nad 10000 Kč. 21 mužů se domnívá, že roční částka činí 2500 Kč – 4900 Kč, 12 mužů uvedlo částku 5000 Kč – 7400 Kč, 11 mužů uvedlo částku méně než 2500 Kč, 9 mužů uvedlo částku 7500 Kč – 10000 Kč a pouze jeden muž uvedl částku nad 10000 Kč.

Otázka č. 12: V jakém světadíle je podle vašeho názoru nejvíce dětí adoptovaných na dálku?

Graf č. 12: Světadíly, ve kterých žije nejvíce adoptovaných dětí na dálku

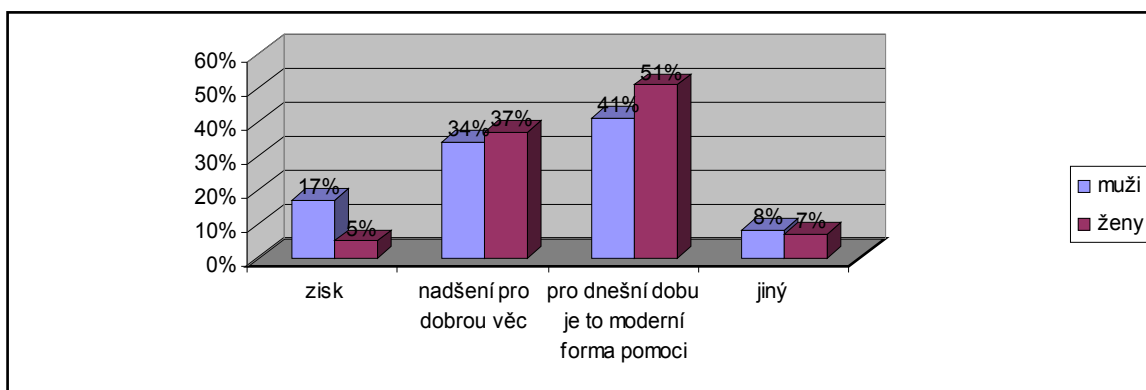

Zdroj: vlastní výzkum. 2007.

46 mužů a 73 žen vybrali možnost Afrika. 5 mužů a 5 žen vybrali možnost Asie a 2 muži se domnívají, že nejvíce dětí adoptovaných na dálku je v Jižní Americe.

Otázka č. 14: Co se domníváte, že je hlavním motivem činnosti agentur adopce na dálku?

Graf č. 13: Hlavní motiv činnosti agentur adopce na dálku

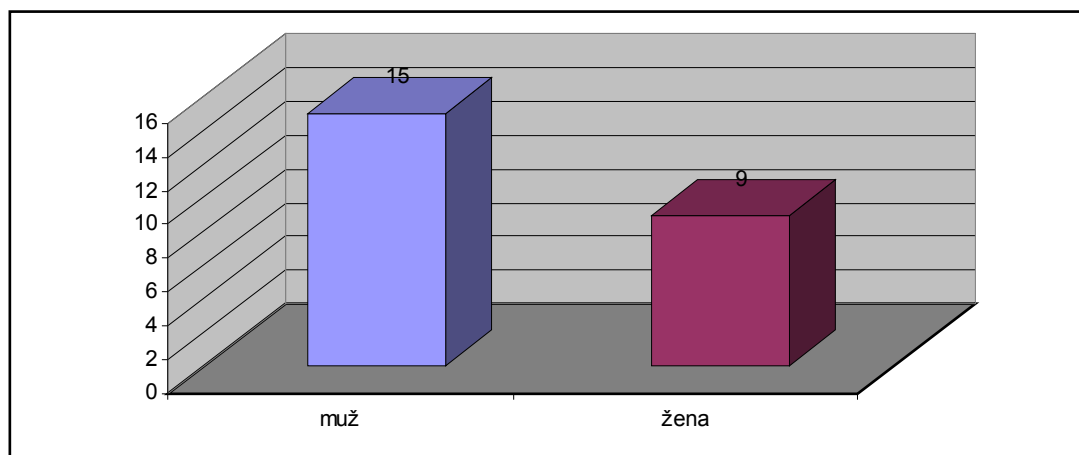
Zdroj: vlastní výzkum. 2007.

Z tohoto grafu vyplývá, že 22 mužů a 40 žen uvedlo, projekty adopce na dálku jsou pro dnešní dobu moderní formou pomoci. 18 mužů a 29 žen uvedli, že je to nadšení pro dobrou věc, 9 mužů a 4 ženy uvedli jako hlavní motiv zisk a 4 muži a 5 žen uvedli jinou odpověď.

4.2 Výsledky k dotazníku 2

Otázka č.1a: Pohlaví respondentů

Graf č. 1a: Pohlaví respondentů

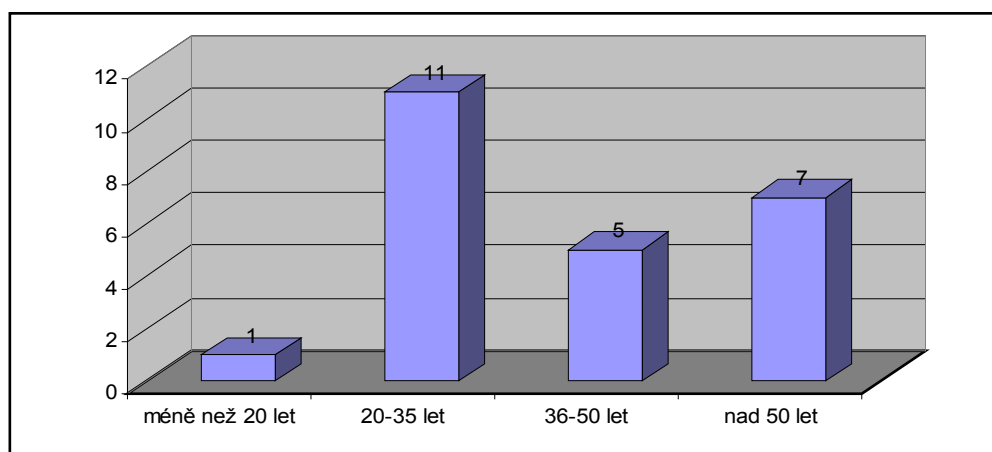

Zdroj: vlastní výzkum. 2007.

Výzkumu se zúčastnilo 15 mužů a 9 žen.

Otázka č.2a: Věk respondentů

Graf č. 2a: Věk respondentů

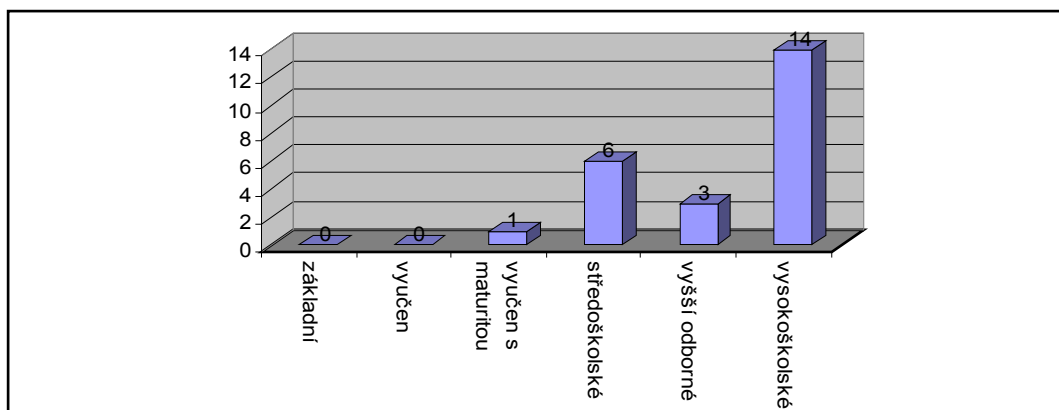

Zdroj: vlastní výzkum. 2007.

Nejvíce je zastoupena věková kategorie 20 – 35 let (11), následuje věková kategorie nad 50 let (7), dále 36 – 50 let (5), a nejméně je zastoupena věková kategorie méně než 20 let (1).

Otázka č. 3a: Nejvyšší dokončené vzdělání

Graf č. 3a: Nejvyšší dokončené vzdělání

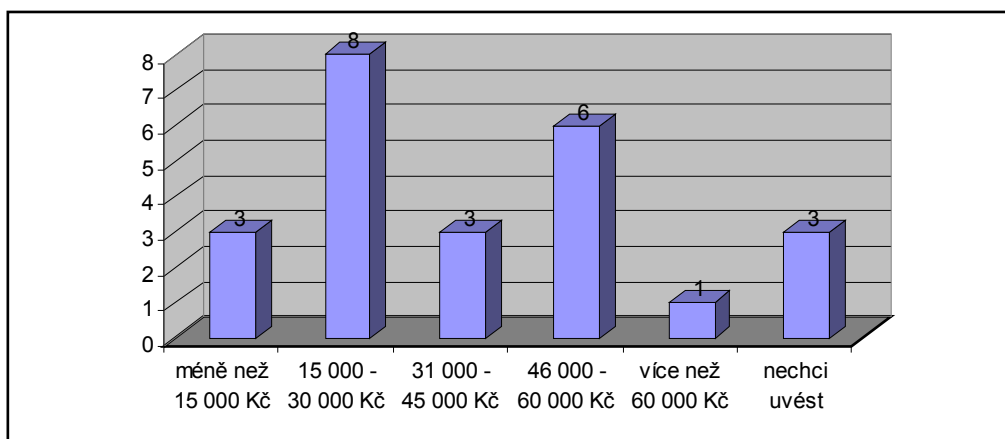

Zdroj: vlastní výzkum. 2007.

Tento graf ukazuje, že dokončeného základního vzdělání dosáhlo 0 respondentů, vyučeno bylo také 0 respondentů, vyučen s maturitou byl 1 respondent, středoškolského vzdělání dosáhlo 6 respondentů, vyššího odborného 3 respondenti a vysokoškolského 14 respondentů.

Otázka č. 4a: Jaký je váš měsíční příjem do domácnosti?

Graf č. 4a: Měsíční příjem do domácnosti

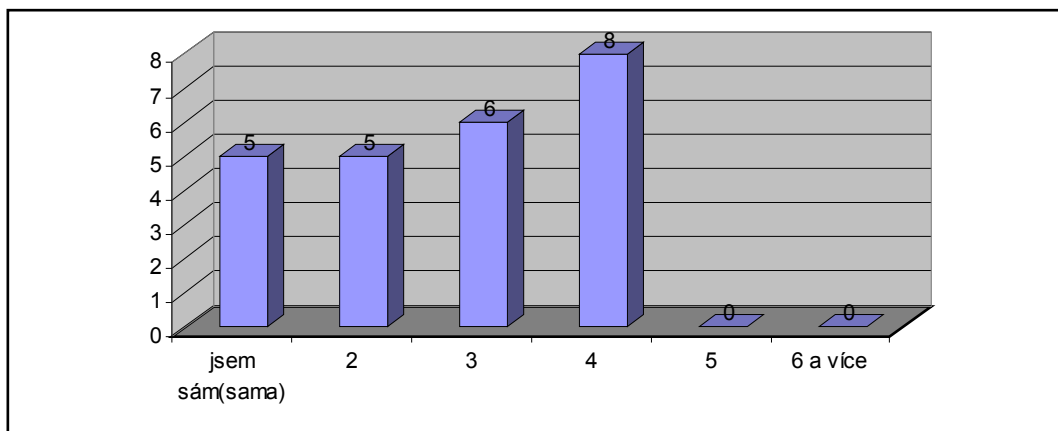

Zdroj: vlastní výzkum. 2007.

8 respondentů uvedlo 15 000 – 30 000 Kč, 6 respondentů uvedlo 46 000 – 60 000 Kč, 3 respondenti uvedli méně než 15 000 Kč, stejný počet uvedl 31 000 – 45 000 Kč, 1 respondent uvedl více než 60 000 Kč a 3 respondenti nechtěli uvést částku.

Otázka č. 5a: Kolik členů má vaše domácnost?

Graf č. 5a: Počet členů v domácnosti

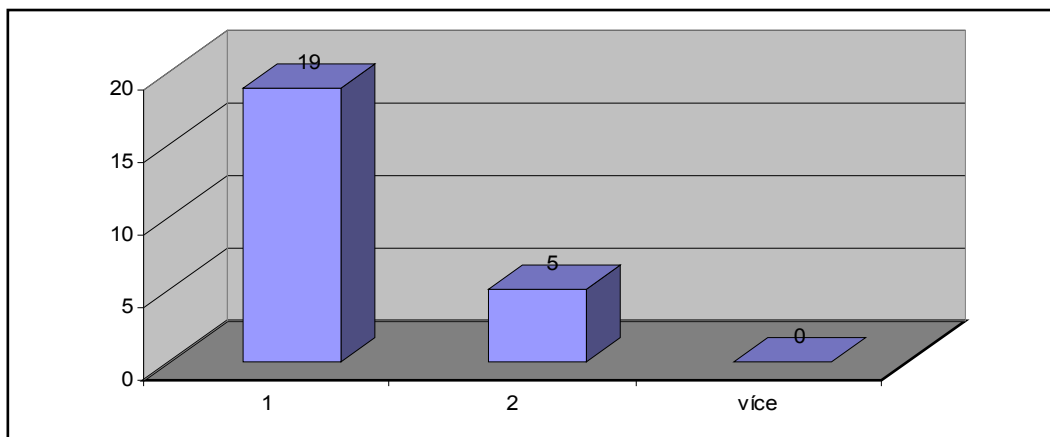

Zdroj: vlastní výzkum. 2007.

Z tohoto grafu je patrné, že 5 respondentů žije samo v domácnosti, 5 respondentů vyplnilo 2 členy v domácnosti, 6 respondentů vyplnilo 3 členy v domácnosti, 8 respondentů vyplnilo 4 členy v domácnosti a nikdo nevyplnil 5 a více členů v domácnosti.

Otázka č. 6a: Kolik dětí adoptovaných na dálku má vaše rodina?

Graf č. 6a: Počet adoptovaných dětí na dálku v rodině

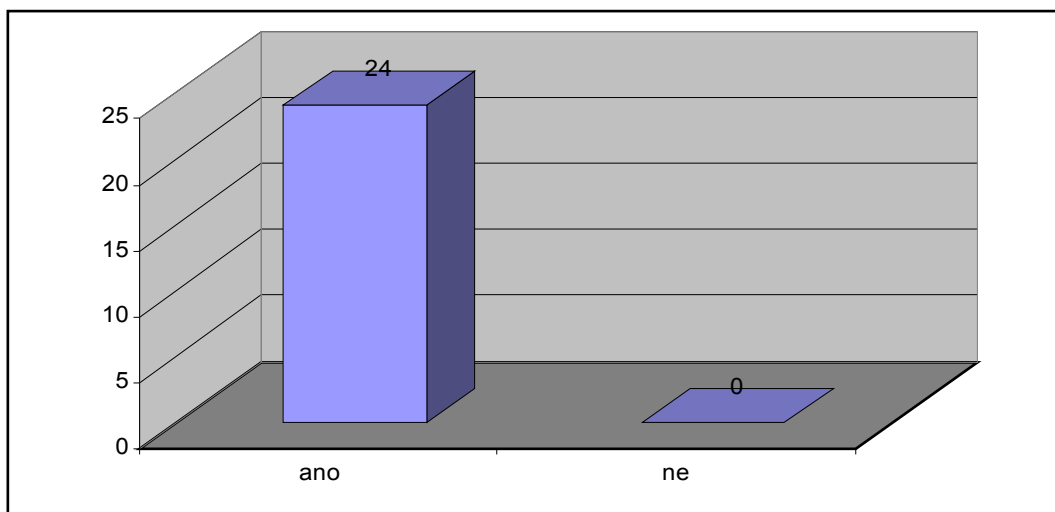

Zdroj: vlastní výzkum. 2007.

Většina respondentů má adoptované 1 dítě na dálku (19), 5 respondentů má 2 děti adoptované na dálku a nikdo nemá více dětí adoptovaných na dálku.

Otázka č. 8a: Víte v jaké sociální situaci je vaše adoptované dítě na dálku?

Graf č. 7a: Znalost sociální situace dítěte adoptovaného na dálku

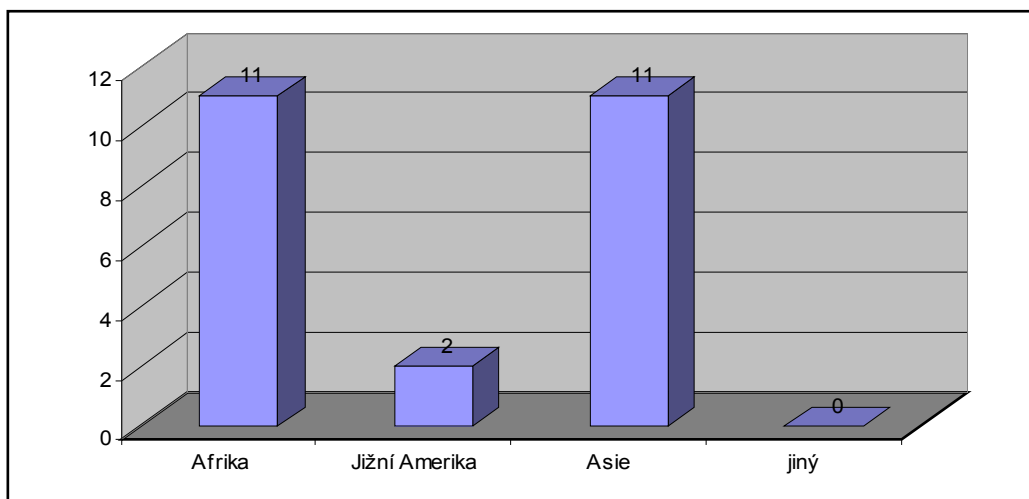

Zdroj: vlastní výzkum. 2007.

Všichni respondenti, kteří se zúčastnili výzkumu znají sociální situaci svého adoptovaného dítěte na dálku.

Otázka č. 9a: V jakém světadílu žije vaše adoptované dítě na dálku?

Graf č. 8a: Světadíly, ve kterém žije vaše adoptované dítě na dálku

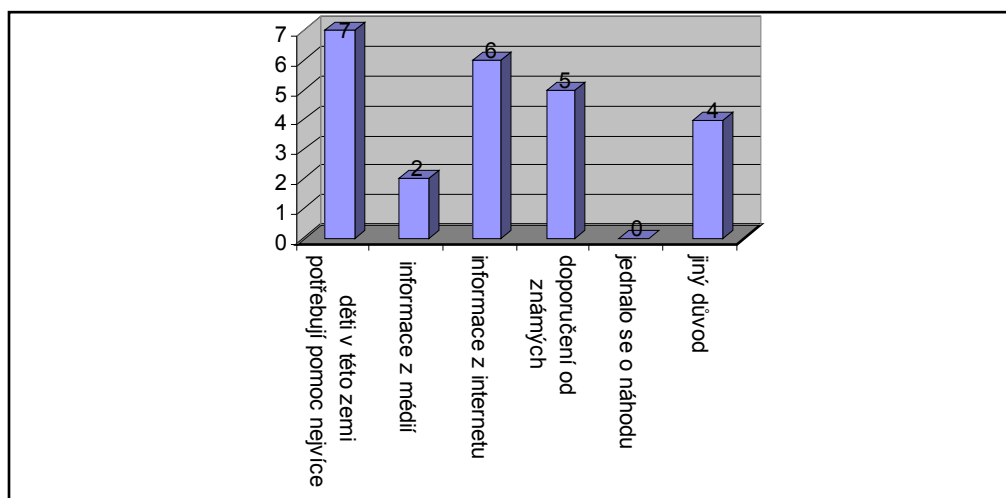

Zdroj: vlastní výzkum. 2007.

Tento graf ukazuje, že 11 respondentů má své dítě z Afriky a 11 respondentů z Asie, 2 respondenti z Jižní Ameriky a jiný světadíly nebyl u žádného z respondentů uveden.

Otázka č. 11a: Proč jste volil(a) dítě k adopci na dálku právě z této země?

Graf č. 9a: Volba dítěte k adopci na dálku právě z této země

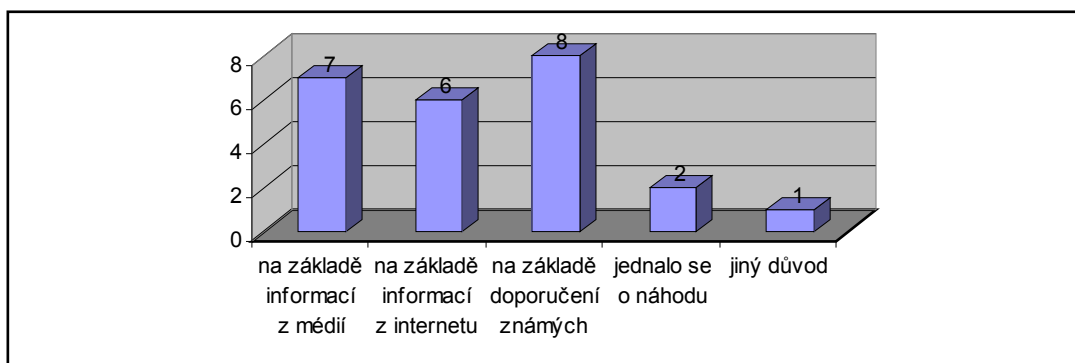

Zdroj: vlastní výzkum. 2007.

7 respondentů uvedlo odpověď, že děti v této zemi potřebují pomoc nejvíce, 6 respondentů volili na základě informací z internetu, 5 respondentů volili zemi na základě doporučení od známých, 2 respondenti volili na základě informací z médií. U nikoho z respondentů se nejednalo o náhodu a 4 respondenti uvedli jiný důvod.

Otázka č. 12a: Podle čeho jste volil(a) zprostředkovatelskou agenturu?

Graf č. 10a: Způsob volby zprostředkovatelské agentury

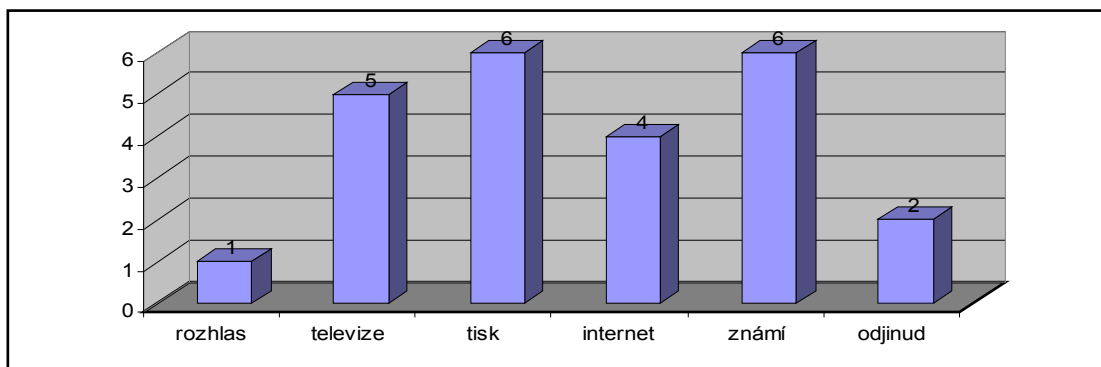

Zdroj: vlastní výzkum. 2007.

8 respondentů zvolilo agenturu na základě doporučení od známých, 7 respondentů volilo na základě informací z médií, 6 respondentů volilo na základě informací z internetu. U 2 respondentů se jednalo o náhodu a 1 respondent uvedl jiný důvod.

Otázka č. 13a: Odkud jste měl(a) první informace o možnosti adopce na dálku?

Graf č. 11a: První informace o možnosti adopce na dálku

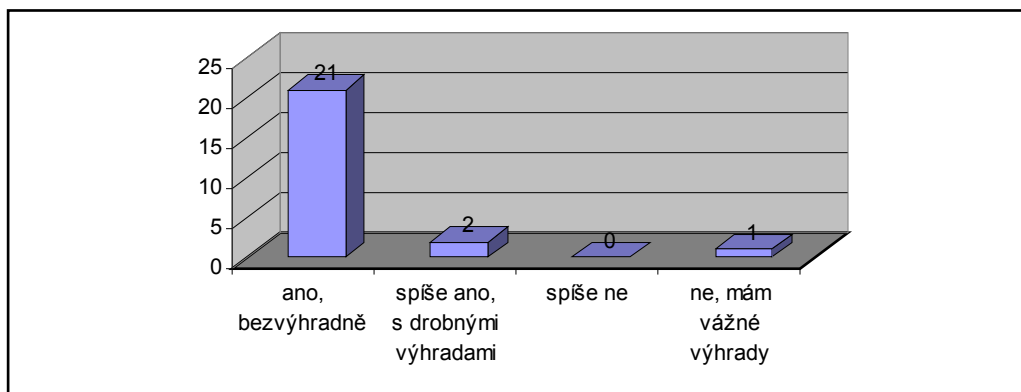

Zdroj: vlastní výzkum. 2007.

Nejvíce respondentů má první informace z tisku (6) a od známých (6). 5 respondentů má informace z televize, 4 respondenti z internetu, 1 respondent z rozhlasu a 2 odjinud.

Otázka č. 14a: Jste spokojen(a) s činností zprostředkovací agentury?

Graf č. 12a: Spokojenost s činností zprostředkovací agentury

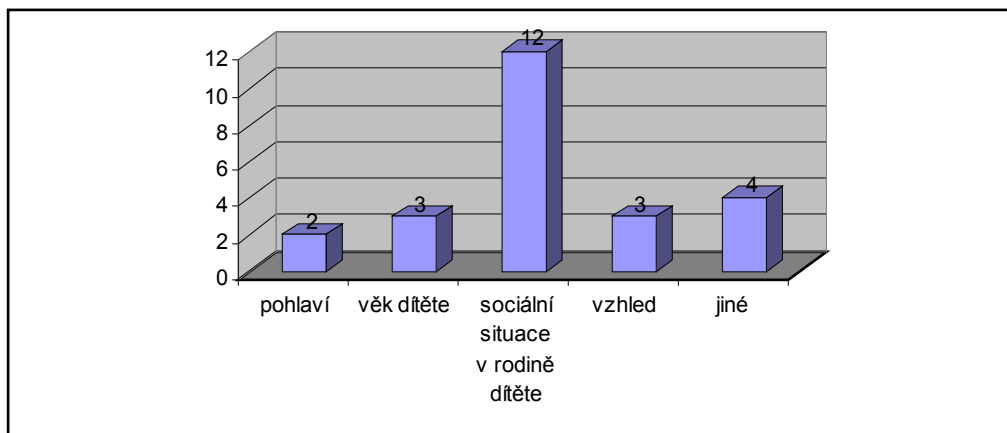

Zdroj: vlastní výzkum. 2007.

Velká většina respondentů je bezvýhradně spokojená se zprostředkující agenturou (21). 2 respondenti mají ke zprostředkující agentuře drobné výhrady a 1 respondent má velké výhrady.

Otázka č. 17a: Podle čeho jste si vybíral(a) dítě k adopci na dálku?

Graf č. 13a: Výběr dítěte k adopci na dálku

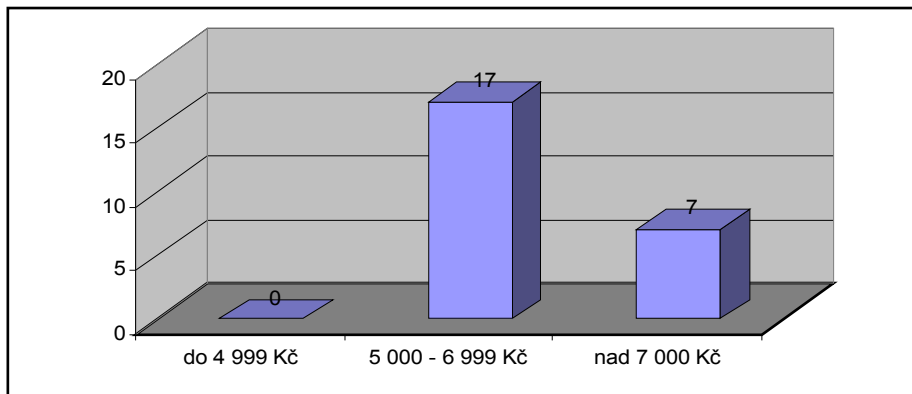

Zdroj: vlastní výzkum. 2007.

Nejčastěji si respondenti vybírali dítě k adopci na dálku podle sociální situace v rodině dítěte (12). Podle pohlaví vybírali 2 respondenti, podle věku dítěte 3 respondenti, podle vzhledu také 3 respondenti a 4 respondenti uvedlo jiný důvod.

Otázky č. 18a: Jakou částku ročně platíte na jedno dítě adoptované na dálku?

Graf č. 14a: Roční částka na jedno dítě adoptované na dálku

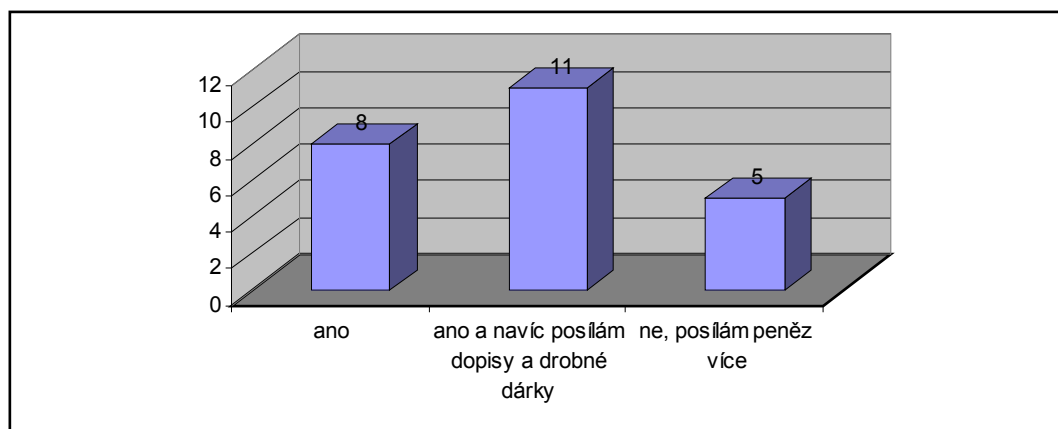

Zdroj: vlastní výzkum. 2007.

Z tohoto grafu je patrné, že většina respondentů platí na jedno dítě 5 000 – 6 999 Kč (17). Nikdo neplatí do 4 999 Kč. 7 respondentů platí na jedno dítě nad 7 000 Kč.

Otázka č. 19a: Posíláte pouze částku stanovenou agenturou?

Graf č. 15a: Posílání částky stanovené agenturou

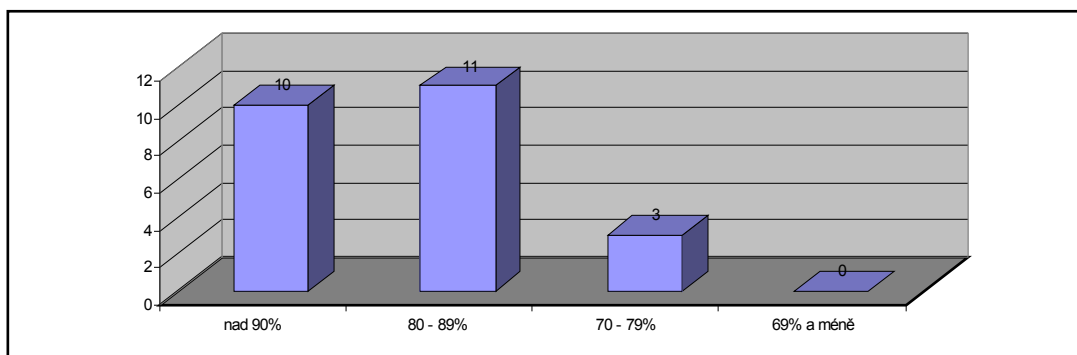

Zdroj: vlastní výzkum. 2007.

8 respondentů posílá částku přesně stanovenou agenturou, 11 respondentů posílá mimo určené částky navíc drobné dárky a dopisy a 5 respondentů posílá více peněz, než stanoví agentura.

Otázka č. 20a: Jaká část vaší roční platby představuje podle vás skutečnou částku určenou pro adoptované dítě na dálku?

Graf č. 16a: Roční platba představující podle vás skutečnou částku určenou pro adoptované dítě na dálku

Zdroj: vlastní výzkum. 2007.

Tento graf ukazuje, že 10 respondentů označilo možnost nad 90%, 11 respondentů označilo 80 – 89%, 3 respondenti označili možnost 70 – 79% a nikdo se nedomnívá, že skutečná částka určená pro adoptované dítě na dálku je 69% a méně.

5. Diskuse

Cílem mé práce je popsat problematiku informovanosti projektů adopce na dálku v České Republice. Ve výzkumné části jsem se zaměřila konkrétně na zjištění míry informovanosti veřejnosti o projektech adopce na dálku a dále na adoptivní rodiče, kteří mají vlastní zkušenosti s touto problematikou.

Vzhledem k velmi malému počtu vydaných publikací, které jsou na toto téma vydány, jsem většinu informací musela čerpat pouze z internetových stránek jednotlivých organizací. Domnívám se, že kdyby bylo více informací v tištěných podobách, veřejnost by měla jednodušší přístup k této problematice.

5.1 Diskuse k dotazníku 1

Výzkumu pro veřejnost se zúčastnilo celkem 131 respondentů, z toho 78 žen a 53 mužů. Z výsledku lze usuzovat, že dotazník byly spíše ochotny vyplnit ženy.

Ve výzkumu jsou zastoupeny všechny věkové kategorie, nejvíce respondentů je ve věku 21 – 35 let (59) a nejméně nad 50 let (15). Podobně jsou zde zastoupeny všechny možnosti dokončeného vzdělání. Nejvíce respondentů dokončilo středoškolské vzdělání (36) a vysokoškolské vzdělání (29).

Otázka č. 4 zjišťovala, zda respondent má v rodině adoptované dítě na dálku. Přestože 120 dotázaných žádné adoptované dítě nemá, 9 dotázaných má dítě adoptované na dálku.

Následující otázka se týkala prvních informací o adopci na dálku. Velmi mě překvapilo, že pouze 5 respondentů nikdy o adopci na dálku neslyšelo. Naopak nejvíce lidé získali informace z televize (79). Zajímavé byli odpovědi, které respondenti sami doplnili – první informace získalo 6 respondentů ve škole a 1 v kostele od faráře.

Z další otázky, kde jsem se ptala, zda si respondenti myslí, že jsou projekty adopce na dálku důležité, vyplynulo, že ano (109). Jako nejčastější důvod uváděli pomoc druhým, velká chudoba v rozvojových zemích, potřeba vzdělávat děti.

Otázka č. 7 a otázka č. 15 se týkala třetí hypotézy. Přestože si 84 respondentů myslí, že zprostředkující agentury mají z těchto projektů nějaký zisk a pouze 47 respondentů se

domnívá, že agentury žádný zisk nemají, pouze 13 respondentů si myslí, že agentury dělají tyto projekty pro zisk. Většina dotázaných odpověděla, že hlavním motivem činnosti agentur je nadšení pro dobrou věc (47) a moderní forma pomoci druhým (62).

Další otázkou jsem zjišťovala, zda respondenti uvažovali o adopci na dálku. Zatímco 35 žen ze 78 uvedlo, že ano, u mužů to bylo pouze 19 mužů z 53. Z toho vyplývá, že touto problematikou se více zabývají ženy než muži.

Otázka č. 10 zjišťovala, zda si dotázaní myslí, že v České Republice je dostatečná propagace projektů adopce na dálku. Většina respondentů uvedla, že není (80), přestože skoro všichni respondenti o projektech někdy slyšeli.

Otázkou č. 11 jsem chtěla zjistit povědomí o částkách, které platí adoptivní rodiče ročně. Zde se odpovědi velmi lišily. Nejčastěji se objevovala odpověď 2 500 – 4 900 Kč (44) a 5 000 – 7 400 Kč (51). Někteří respondenti se domnívají, že částka je nižší než 2 500 Kč (18). Nejběžnější částkou podle internetových stránek je rozmezí 5 000 – 7 400 Kč. (5)

Otázky č. 12 a č. 13 byly zaměřeny na první hypotézu. Ptala jsem se, v jakém světadíle se lidé domnívají, že je nejvíce adoptovaných dětí a proč. Převážná většina dotázaných uvedla, že nejvíce adoptovaných dětí na dálku je v Africe (119). Jako důvod uváděli nejchudší světadíle, nejvyšší negramotnost, slyšeli to v televizi, nízká sociální úroveň, špatné hygienické podmínky, vysoká nemocnost.

5.2 Diskuse k dotazníku 2

Tento dotazník byl rozdán mezi adoptivní rodiče, kteří jsou již zapojeni do projektů adopce na dálku. Adoptivních rodičů, kteří byli ochotni vyplnit dotazník bylo pouze 24. Vzhledem k tomu, že je to nízký počet, rozhodla jsem se do grafu výsledky zaznamenat absolutními čísly.

Z identifikačních otázek, kterých bylo pět, vyplynulo, že dotazník vyplnili spíše muži, ačkoli z dotazníku pro veřejnost je zřejmé, že o problematiku adopce na dálku se zajímají více ženy. Věková skupina adoptivních rodičů je zastoupena nejvíce věkem mezi 20 – 35 lety a dále pak věkem nad 50 let. Přesto byla jedním člověkem zastoupena i kategorie do 20 let. Z respondentů, kteří vyplnili dotazník, byla většina vysokoškolského

vzdělání. Respondent se základním vzděláním nebo vyučen se v provedeném výzkumu nevyskytl.

Předpokládala jsem, že na adopci na dálku bude mít velký vliv měsíční příjem do domácnosti, ale to se zde nepotvrdilo. Nejčastější odpovědí byla možnost 15 000 – 30 000 Kč měsíčně, a to převážně u domácností s více členy. To naznačuje, že měsíční příjem na tuto charitativní aktivitu nemá velký vliv.

Většina respondentů má adoptované jedno dítě na dálku, přesto ale 5 lidí uvedlo, že mají děti dvě. Více adoptovaných dětí na dálku nevyplnil nikdo z respondentů.

Doba, po kterou mají respondenti adoptované dítě na dálku, se velmi liší. Ačkoli projekty adopce na dálku v České republice fungují od roku 1991 (2), nejdelší doba, po kterou, jak respondenti uvedli, mají adoptované dítě na dálku, je pět let. Vzhledem k tomu, že se toto téma rozšířilo mezi veřejností až v posledních letech, nejčastější odpověď na délku adopce na dálku byla dva roky.

Ve své druhé hypotéze jsem předpokládala, že největším předpokladem, že dítě získá adoptivní rodiče na dálku, je sociální znevýhodnění dítěte. Na tuto hypotézu jsem zaměřila otázku č. 8 a č. 17. Otázka č. 8 zjišťovala, zda respondenti znají sociální situaci svého adoptovaného dítěte. Všichni dotazovaní odpověděli, že sociální situaci znají. Navazující otázkou bylo rozepsání se o sociální situaci dítěte. Opět všichni dotazovaní podrobně popsali tuto situaci. Převážně se jednalo o chudé podmínky, nedostatek financí na vzdělání, nedostatek jídla, úmrtí jednoho či obou rodičů, mnoho sourozenců v rodině apod. Otázka č. 17 se týkala výběru dítěte k adopci na dálku. Tady vyplynulo, že přesně polovina respondentů (12) si vybírala dítě právě podle sociální situace dítěte. Pouze pro 3 respondenty byl důležitý věk a taktéž pro 3 respondenty vzhled dítěte. Vzhledem k tomu, že úplně všichni dotazovaní znají sociální situaci dítěte a 12 respondentů si vybralo dítě právě z důvodu špatné sociální situace, se domnívám, že tato hypotéza byla potvrzena.

Otázky č. 9 a č. 10 se zaměřovaly na místo, kde žije adoptované dítě na dálku. Zde vyplynulo, že jak v Africe, tak v Asii má adoptované dítě 11 respondentů. V Africe se jednalo o Guineu, Zambii, Keňu a Ugandu. V Asii se jedná převážně o Indii a Bangladéš. Dva respondenti uvedli Peru v Jižní Americe. V první hypotéze jsem předpokládala, že veřejnost se domnívá, že největší potřeba růstu vzdělanosti a pomoci chudým dětem je na

africkém kontinentu, proto se sem koncentrují aktivity nejvíce projektů. Podle údajů z internetových stránek (2) je nejvíce adoptovaných dětí z Asie. Důvodem, proč je zde těchto dětí nejvíce, je pravděpodobně katastrofa z roku 2004, kdy tuto oblast zasáhla vlna tsunami. Z mého výzkumu vyšly světaříly Afrika a Asie shodně. Z prvního dotazníku pro veřejnost vyplynulo, že většina dotázaných si myslí, že nejvíce adoptovaných dětí na dálku je z Afriky. Domnívám se, že důvodem je vyšší počet různých států Afriky, kde se projekty adopce na dálku provozují a dále povědomí, že Afrika je nejchudší světaříl.

Další otázka zjišťovala, proč si respondenti vybrali právě tuto zemi. I zde se potvrzuje druhá hypotéza, protože nejčastější odpovědí bylo, že děti z této země potřebují pomoc nejvíce. Dále si respondenti vybírali zemi podle informací internetu či na doporučení od známých. Překvapivé bylo, že nikdo neuvedl, že zvolil zemi náhodou. Velmi se shodovali odpovědi volby země a volby agentury. Ti, kteří volili zemi na základě informací z internetu, postupovali stejně i při výběru zprostředkující agentury. Stejně to bylo i s doporučením od známých, doporučení se týkalo země i agentury. Pouze 3 respondenti uvedli, že zprostředkující agenturu si vybrali náhodou.

Otázka týkající se prvních informací o možnosti adopce na dálku se v odpovědích velmi lišila. Podobně jako v dotazníku pro veřejnost i zde byli zastoupeny všechny odpovědi. Převažovala odpověď od známých, z tisku a z televize.

Na otázku, zda jsou respondenti spokojení s činností zprostředkující agentury, odpovědělo 21 dotázaných, že ano, bezvýhradně a 2 ano, s drobnými výhradami. Z toho vyplývá, že převážná většina lidí zapojených do projektů adopce na dálku má velmi dobré zkušenosti.

Následující otázky se zaměřovaly na to, jak často a jak podrobné informace adoptivní rodiče dostávají o svých dětech. Nejkratší dobou, za kterou adoptivní rodiče dostávají pravidelné informace, bylo uvedeno jednou za dva měsíce, nejdéle pak jednou za 6 měsíců. Každý z respondentů má od zprostředkující agentury fotografii dítěte, životopis dítěte nebo jeho rodiny. Většina adoptivních rodičů dostává průběžně informace o studiu dítěte.

Poslední tři otázky se týkaly částky, kterou platí na své dítě. Většina dotázaných uvedla jako roční částku 5 000 – 6 999 Kč. Méně než tuto částku neuvedl nikdo a naopak

více platí ročně sedm respondentů. 11 respondentů navíc posílá dítěti drobné dárky a dopisy a 5 respondentů platí více, než požaduje zprostředkující agentura. Otázka č. 20 souvisí s třetí hypotézou, která předpokládá, že projekty adopce na dálku nejsou z pohledu veřejnosti o zisku organizací, ale o jejich nadšení pro dobrou věc. Deset respondentů uvedlo, že se domnívají, že skutečná částka z jejich roční platby, která je určena pro dítě, je nad 90% a jedenáct respondentů uvedlo možnost 80 – 89%. Tyto odpovědi potvrzují hypotézu, že projekty z pohledu veřejnosti nejsou o zisku. Stejně to potvrzují i internetové stránky (2), které uvádějí, že k dítěti se dostane 90% z částky od adoptivních rodičů, zbytek tvoří administrativní poplatky a náklady s realizací rozvojových projektů, které vzniknou v ČR.

Z výsledků výzkumu vyplynulo, že:

Hypotéza č. 1: Veřejnost se domnívá, že největší potřeba růstu vzdělanosti a pomoci chudým dětem je na africkém kontinentu, proto se sem koncentrují aktivity nejvíce projektů, se *potvrdila*.

Hypotéza č. 2: Největším předpokladem, že dítě získá adoptivní rodiče na dálku, je sociální znevýhodnění dítěte, se *potvrdila*.

Hypotéza č. 3: Projekty adopce na dálku nejsou z pohledu veřejnosti o zisku organizací ale o jejich nadšení pro dobrou věc, se *potvrdila*.

6. Závěr

V současné době je informovanost o projektech adopce na dálku v České Republice podstatně vyšší, než tomu bylo v minulých letech. Důležitou roli zde hrají především média, která se tímto problémem zabývají a rozvoj a vznik nových rozvojových projektů v rámci charitativních organizací.

Cílem bakalářské práce bylo zjistit povědomí veřejnosti a adoptivních rodičů o projektech adopce na dálku v České Republice. Domnívám se, že cíl této práce byl splněn.

Hypotéza č. 1: Veřejnost se domnívá, že největší potřeba růstu vzdělanosti a pomoci chudým dětem je na africkém kontinentu, proto se sem koncentrují aktivity nejvíce projektů, se *potvrdila*.

Hypotéza č. 2: Největším předpokladem, že dítě získá adoptivní rodiče na dálku, je sociální znevýhodnění dítěte, se *potvrdila*. Výzkum ukázal, že všichni adoptivní rodiče znají podrobně sociální situaci svého dítěte a většina si vybrala dítě právě z důvodu sociálního znevýhodnění.

Hypotéza č. 3: Projekty adopce na dálku nejsou z pohledu veřejnosti o zisku organizací ale o jejich nadšení pro dobrou věc, se *potvrdila*. Přestože se veřejnost domnívá, že organizace z projektu na dálku má nějaký zisk, pouze malé procento respondentů si myslí, že by organizace tyto projekty pro zisk dělaly.

Výsledky obou dotazníků prokázaly, že lidé informace o této problematice mají. Celkově se veřejnost domnívá, že tyto projekty jsou důležité a jejich propagace je v současné době nedostatečná. Dále je z výzkumu patrné, že adoptivní rodiče, které tato problematika zajímá, mají dostatek informací od organizací, u kterých mají dítě na dálku adoptované. Většina adoptivních rodičů je s činností zprostředkující agentury velmi spokojená.

Tato práce může sloužit jako pomůcka k zvýšení informovanosti v oblasti projektů adopce na dálku. Po prostudování by čtenář mohl získat přehled především o pravidlech a podmínkách projektů adopce na dálku a nejznámějších organizacích, které se zabývají projekty adopce na dálku.

7. Seznam použitých zdrojů

1) ADRA. *Adopce v balíčku; BangBaby*. [on-line]. [cit. 2007-04-15]

Dostupné z: <http://www.adra.cz/index.jsp>

2) Arcidiecézní charita Praha. *Adopce na dálku®*. [on-line]. [cit. 2007-04-15]

Dostupné z: <http://www.charita-adopce.cz/index.php>

3) ATILA, J.; BLAŽEVIČ, I.; HULEC, O. *Jeden svět*. 1. vyd. Člověk v tísní – společnost při České televizi, o. p. s.; Argo, Praha, 1999. ISBN 80-7203-204-6

4) BAUER, M.; CHYTILOVÁ, J. *Děti z Lugasy*. 1.vyd. Nakladatelství lidové noviny, Praha, 2006. ISBN 80-7106-859-4

5) Brožurka ADCH Praha. *Adopce na dálku®*, 2004. Kontakt: adopce@charita-adopce.cz

6) České fórum pro rozvojovou spolupráci. [on-line]. [cit. 2007-04-23].

Dostupné z: <http://www.fors.cz/>

7) Člověk v tísní – společnost při ČT, o. p. s. [on-line].

[cit. 2007-04-15].

Dostupné z: <http://www.clovekv tisni.cz/>

8) Diecézní charita Hradec Králové. *Adopce na dálku*. [on-line].

[cit. 2007-04-15]

Dostupné z: <http://www.hk.caritas.cz/adopce/>

9) Diecézní charita ostravsko – opavská. *Projekt Adopce na dálku*. [on-line].

[cit. 2005-04-15] Dostupné z: <http://www.dchoo.charita.cz/>

- 10) Diecézní charita Plzeň. *Adopce na dálku*. [on-line]. [cit. 2007-04-15].
Dostupné z: <http://www.kadel.cz/dchp/mainsources/default.htm>
- 11) Humanistické centrum. Dialog. *Adopce. Kampaň lidské podpory*. [on-line].
[cit. 2007-04-15]
Dostupné z: <http://www.humanisti.cz/adopce/>
- 12) GEDLU, M. *Subsaharská Afrika*. 1. vyd. Ústav mezinárodních vztahů, Praha, 1998. ISBN 80-85864-42-8
- 13) Humanistické centrum Narovinu. *Adopce afrických dětí – projekt pomoci na dálku*. [on-line]. [cit. 2007-04-15]
Dostupné z: <http://www.adopceafrika.cz/>
- 14) Humanitas Afrika. [on-line]. [cit. 2007-04-15]
Dostupné z: <http://www.humanitasafrika.cz/>
- 15) Infoservis společnosti Člověk v tísni. [on-line]. [cit. 2007-04-15]
Dostupné z: <http://www.infoservis.net/>
- 16) MAREŠ, P. *Sociologie nerovnosti a chudoby*. 1. vyd. Sociologické nakladatelství, Praha, 1999. ISBN 80-85850-61-3
- 17) Ministerstvo zahraničních věcí ČR. *Zahraniční rozvojová spolupráce ČR*. [on-line]. [cit. 2007-04-16]
Dostupné z: <http://www.mzv.cz/wwwo/mzv/>

18) Nadační fond Inka. [on-line]. [cit. 2007-04-16]

Dostupné z: <http://www.peru.cz/inka/index.html>

19) Oblastní charita Znojmo. *Adopce na dálku*. [on-line]. [cit. 2007-04-16]

Dostupné z: <http://www.volny.cz/charitazn>

20) pro-Contact. [on-line]. [cit. 2007-04-22]

Dostupné z: <http://www.pro-contact.cz/>

21) Rozvojovka. Jelínek, P. *Rozvojová politika ČR* [on-line]. [cit. 2007-04-17]

Dostupné z: <http://www.rozvojovka.cz>

22) Sdružení Česká katolická charita. [on-line]. [cit. 2007-04-17]

Dostupné z: <http://www.charita.cz/>

23) Vysokoškolští humanisté. [on-line]. [cit. 2007-04-17]

Dostupné z: <http://www.novyhumanismus.cz>

24) Zákon č. 561/2004 SB. ze dne 24. září 2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělání. [on-line]. [cit. 2007-04-17]

8. Klíčová slova

adopce na dálku

dítě

projekt

agentura

vzdělání

chudoba

9. Přílohy

Příloha č. 1 – Dotazník pro veřejnost

Příloha č. 2 – Dotazník pro adoptivní rodiče

Příloha č.1

Dotazník k bakalářské práci: Projekty adopce na dálku v České Republice

Dobrý den, jmenuji se Jana Boušková a studuji 3. ročník Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Chtěla bych vás poprosit o spolupráci při tvorbě bakalářské práce na téma: Projekty adopce na dálku v České Republice. Dotazník je zcela anonymní a získané údaje budou použity pouze v rámci bakalářské práce. Prosím zakroužkujte vždy jen jednu možnost.

1. Vaše pohlaví:
 - a) muž
 - b) žena

2. Věková skupina:
 - a) méně než 20 let
 - b) 21 – 35 let
 - c) 36 – 50 let
 - d) nad 51 let

3. Nejvyšší dokončené vzdělání:
 - a) základní
 - b) vyučen
 - c) vyučen s maturitou
 - d) středoškolské
 - e) vyšší odborné
 - f) vysokoškolské

4. Má vaše rodina adoptované nějaké děti?
 - a) nemá
 - b) jedno
 - c) dvě
 - d) více

5. Odkud jste měl(a) první informace o možnosti adopce na dálku?
 - a) nikdy jsem o adopci na dálku neslyšel(a)
 - b) z rozhlasu
 - c) z televize
 - d) z tisku
 - e) z internetu
 - f) od známých
 - g) odjinud, prosím uveďte

7. Domníváte se, že jsou projekty adopce na dálku důležité?
a) ne
b) ano
Pokud ano, uveďte prosím důvod
8. Domníváte se, že zprostředkující agentura má z projektu adopce na dálku nějaký zisk?
a) ano
b) ne
9. Uvažoval(a) jste někdy o adopci na dálku?
a) ano
b) ne
10. Domníváte se, že je v ČR dostatečná propagace projektů adopce na dálku?
a) ano
b) ne
11. Znáte někoho ve svém okolí, kdo má adoptované dítě na dálku?
a) ano
b) ne
12. Jakou částku podle vás adoptivní rodiče většinou posílají ročně zprostředkovatelským agenturám?
a) méně než 2500
b) 2500 – 4900
c) 5000 – 7400
d) 7500 – 10000
e) více než 10000
13. V jakém světadíle je podle vašeho názoru nejvíce dětí adoptovaných na dálku?
a) Afrika
b) Jižní Amerika
c) Asie
d) Jiný, prosím doplňte
14. Proč se domníváte, že je nejvíce dětí adoptovaných na dálku právě z vámi vybraného světadílu?

Prosím uveďte

15. Co se domníváte, že je hlavním motivem činnosti agentur adopce na dálku?

- a) zisk
- b) nadšení pro dobrou věc
- c) pro dnešní dobu je to moderní forma pomoci
- d) jiné, prosím uveďte

Příloha č. 2

Dotazník k bakalářské práci: Projekty adopce na dálku v České Republice

Dobrý den, jmenuji se Jana Boušková a studuji 3. ročník Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Chtěla bych vás poprosit o spolupráci při tvorbě bakalářské práce na téma: Projekty adopce na dálku v České Republice. Dotazník je zcela anonymní a získané údaje budou použity pouze v rámci bakalářské práce. Prosím, zvýrazněte vždy jen jednu možnost.

1. Vaše pohlaví:
 - a) muž
 - b) žena

2. Věková skupina:
 - a) méně než 20 let
 - b) 20 – 35 let
 - c) 36 – 50 let
 - d) nad 50 let

3. Nejvyšší dokončené vzdělání:
 - a) základní
 - b) vyučen
 - c) vyučen s maturitou
 - d) středoškolské
 - e) vyšší odborné
 - f) vysokoškolské

4. Jaký je váš měsíční čistý příjem do domácnosti?
 - a) méně než 15 000 Kč
 - b) 15 000 - 30 000 Kč
 - c) 31 000 – 45 000 Kč
 - d) 46 000 – 60 000 Kč
 - e) více než 60 000 Kč
 - f) nechci uvést

5. Kolik členů má vaše domácnost?
 - a) jsem sám (sama)
 - b) 2
 - c) 3
 - d) 4
 - e) 5
 - f) 6 a více

6. Kolik dětí adoptovaných na dálku má vaše rodina?

- a) jedno
- b) dvě
- c) více

7. Jak dlouho máte vaše dítě adoptované?

Prosím uveďte.....

8. Víte v jaké sociální situaci je vaše adoptované dítě?

- a) ne
- b) ano, prosím uveďte v jaké situaci se nachází.....

9. V jakém světadílu žije vaše adoptované dítě?

- a) Afrika
- b) Jižní Amerika
- c) Asie
- d) jiný.....

10. Ve které zemi žije vaše adoptované dítě?

Prosím, uveďte.....

11. Proč jste volil(a) dítě právě z této země?

- a) děti v této zemi potřebují pomoc nejvíce
- b) na základě informací z médií
- c) na základě informací z internetu
- d) na základě doporučení známých
- e) jednalo se o náhodu
- f) jiný důvod, prosím uveďte

12. Podle čeho jste volil(a) zprostředkovací agenturu?

- a) na základě informací z médií
- b) na základě informací z internetu
- c) na základě doporučení známých
- d) jednalo se o náhodu
- e) jiný důvod, prosím uveďte

13. Odkud jste měl(a) první informace o možnosti adopce na dálku?

- a) z rozhlasu
- b) z televize
- c) z tisku
- d) z internetu
- e) od známých
- f) odjinud, prosím uveďte

14. Jste spokojen(á) s činností zprostředkovací agentury?
- a) ano, bezvýhradně
 - b) spíše ano, s drobnými výhradami
 - c) spíše ne
 - d) ne, mám vážné výhrady
15. Jak podrobné informace jste dostal o adoptovaném dítěti od agentury?
- Prosím, uveďte.....
16. Jak často dostáváte informace o dítěti? (včetně fotografií, obrázků apod.)
- Prosím, uveďte
17. Podle čeho jste si vybíral(a) dítě k adopci?
- a) pohlaví
 - b) věk dítěte
 - c) sociální situace v rodině dítěte
 - d) vzhled
 - e) jiné
18. Jakou částku ročně platíte na jedno dítě?
- a) do 4999 Kč
 - b) 5000 – 6999 Kč
 - c) nad 7000 Kč
19. Posíláte pouze částku stanovenou agenturou?
- a) ano
 - b) ano a navíc posílám dopisy a drobné dárky
 - c) ne, posílám peněz více
20. Jaká část vaší roční platby představuje podle vás skutečnou částku, určenou pro adoptované dítě?
- a) nad 90 %
 - b) 80-89 %
 - c) 70-79 %
 - d) 69 % a méně